

ÅRSREDOVISNING 2023

SALA KOMMUN

INNEHÅLL

SALA KOMMUN I KORTHET	4
FÖRORD AV KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE	5
INLEDNING	7
Politik och organisation	7
Sala kommun 4 år i sammandrag	7
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	8
Översikt över verksamhetens utveckling	8
Den kommunala koncernen	10
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	13
Händelser av väsentlig betydelse	16
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	19
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	20
Balanskravsresultat	26
Väsentliga personalförhållanden	27
Förväntad utveckling	30
EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR	31
Resultaträkning	31
Kassaflödesanalys	32
Balansräkning	33
Drift- och investeringsredovisning	35
Noter	41
Begreppsförklaringar	56
Nyckeltalsbeskrivningar	57
SÄRREDOVISNING VA-VERKSAMHET	58
Resultaträkning	58
Kassaflödesanalys	58
Balansräkning	59
Noter	59

SALA KOMMUN I KORTHET

Befolkning

Sala kommuns folkmängd minskade med 128 personer under förra året 2023, och var vid årsskiftet 22 853 personer.

Under året 2023 föddes 191 personer som kan jämföras med 215 personer året innan. Antalet personer som avled under 2023 var 241 personer som kan jämföras med 255 personer året innan. Antal personer som flyttade in till kommunen under förra året var 957 vilket kan jämföras med 1 134 personer under år 2022. Antalet utflyttade från kommunen var 1 047 personer under förra året, i jämförelse med 1 109 personer år 2022. Händelser (födda, döda, flyttningar) som skett före den 1 januari 2023, men som har rapporterats efter 1 februari, påverkar folkmängden men är inte redovisade som händelser under januari-december 2023. Denna del av folkökningen redovisas i stället som en justeringspost. Justeringsposten 2023 var 12st och 2022 2st.

Salas befolkning i åldersklasser

Invånare	2022	2023
0-18 år	4 939	4 899
19-64 år	12 228	12 363
65 – w	<u>5 814</u>	<u>5 591</u>
Totalt	22 981	22 853

Så användes skattepengarna 2023

Så här fördelades 100 kr i kommunalskatt på de olika verksamheterna:

Skola och förskola

Grundskola, anpassad skola, fritidshem	21,23 kr
Förskola	9,30 kr
Gymnasieskola, anpassad gymnasieskola	6,89 kr

Vård och omsorg

Äldreomsorg	25,16 kr
Omsorg om funktionshindrade	8,20 kr
Individ- och familjeomsorg	6,69 kr
Försörjningsstöd	1,29 kr

Kultur och fritid

Kultur och fritid samt kulturskola	3,54 kr
------------------------------------	---------

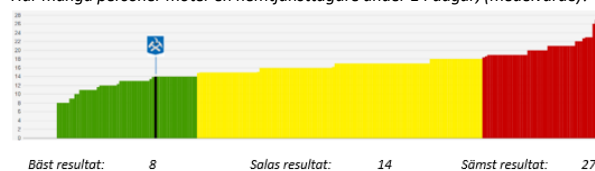
Övrigt

Arbetsmarknadsåtgärder och vuxenutbildning	0,89 kr
Gator, parker och lokaler	3,17 kr
Räddningstjänst och civilförsvaret	1,69 kr
Färdtjänst, skolskjuts, kollektivtrafik	3,44 kr
Kommunens övriga verksamheter	8,51 kr

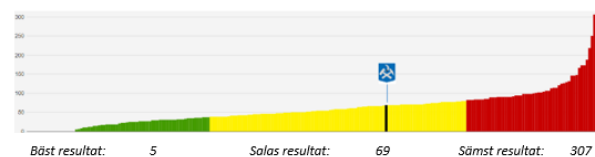
Kommunens kvalitet i korthet (KKiK)

Så här ligger Sala till i jämförelse med andra kommuner i ett urval av områden (från Kolada.se, 2024-02-09, se även www.sala.se, sök KKiK:

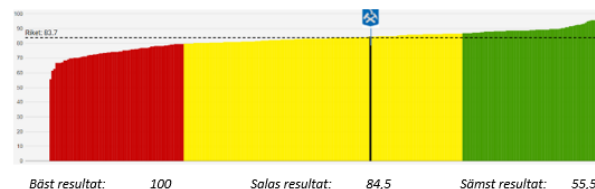
Hur många personer möter en hemtjänsttagare under 14 dagar, (medelvärde)?

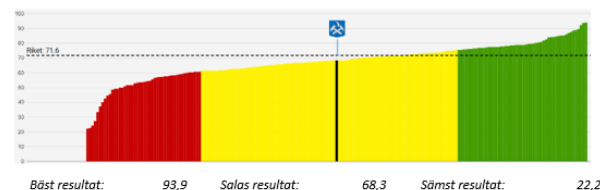
Hur lång är väntetiden i snitt för att få plats på ett äldreboende från ansökan till erbjudande om plats?

Hur stor andel av eleverna i årskurs 9 är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet?

Hur stor andel gymnasieelever tar examen inom 4 år, %?

FÖRORD AV KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

När 2023 inleddes var tillsammans med stora utmaningar för kommun och regionsektorn, såväl för Sala kommun. Inflation, lågkonjunktur och kraftiga prisökningar påverkade Sala kommun och Salaborna. Året kom att bli utmanande för hela sektorn. Sala kommun mötte än fler utmaningar under året genom torka, översvämningar och hanteringen av den afrikanska svinpesten.

Rysslands fullskaliga invasionskrig mot Ukraina fortgick under hela 2023. Läget har varit oroligt i flera delar av världen. Konsekvenserna påverkar också både närområden och världsekonomin. Drivmedels- och elpriserna har fortsatt hållits på höga nivåer. Även matpriserna och kostnaderna för materiel inom byggsektorn. Många svenska hushåll hade en svår ekonomisk situation, och kostnadsökningarna slog hårt även mot kommunsektorn. Inflationen har drivits upp till de högsta nivåerna sedan den ekonomiska krisen på 1990-talet. Det ekonomiska läget i Sverige under 2023 kom att jämföras med 90-talskrisen i flera delar.

Redan i början av året märktes det svåra ekonomiska läget i kommunen. Fasta kostnadsökningar omfattande många miljoner. Endast pensionskostnaderna ökade med över 50 miljoner kronor i samband med ingång i nytt pensionsavtal. Den första månadsuppföljningen innehöll osäkerhetsfaktorer men pekade på ett negativt resultat för året. Efter åtgärder från kommunstyrelsen och nämnder för att hålla nere kostnader och öka intäkter kom månadsprognoserna sedan att förbättras under första delen av året. När årets sista månadsuppföljning, per oktober, presenterades i december pekade den på ett positivt resultat om 15,7 miljoner kronor. I efterhand står det klart att detta resultat kom att försämrats.

Det svåra ekonomiska läget i sektorn under året gjorde att Sveriges kommuner och regioner under året uppmanades att vid behov använda de resultatutjämningsreserver som byggts upp under tidigare år. För Sala kommuns del fanns vid 2023 års ingång en resultatutjämningsreserv omfattandes 15,1 miljoner kronor.

Natten till den 2 september föll mycket stora mängder regn över hela Sala kommun och Salaborna vaknade till omfattande översvämningar. Bostadsområden var översvämmade, viadukter stod under vatten, vägar var inte farbara och stora delar av den totala åkerarealen täcktes av vattenmassorna. Sala kommun gick upp i stabsläge och ett intensivt arbete med att hantera situationen pågick under en längre tid. Att säkerställa dammvallarna vid Långforsen och Olof Jons var högsta prioritet. Redan första dygnet kom

pumpar och dammskyddsvallar på plats vid Långforsen. Flera andra åtgärder genomfördes också för att hantera de stora vattenmängder som rörde sig söderut genom kommunen, bland annat genom att nödutskov öppnades och vägar grävdes av.

Ett stort fokus var också att säkerställa kommunens ordinarie verksamheter avseende liv och hälsa. Framkomligheten till brukare inom hemtjänst och hemsjukvård var kraftigt påverkad. Flera fick hjälp att lämna sina hem eller evakuerades. Andra nåddes med hjälp av bandvagn. Framkomlighet på vägar för blåljuspersonal säkerställdes i samarbete med andra aktörer. Under en tid gjorde avspärrningarna att omvägar på flera mil behövde köras till vissa platser. Skolskjutsar ställdes in och ett stort arbete gjordes för att undervisningen skulle kunna ske enligt skolplikten. De extra kostnaderna för kommunen att hantera översvämningarna var omfattande.

Arbetet hade inte varit möjligt utan de stora arbetsinsatser som gjordes av många under den här tiden. Många av Sala kommuns anställda påverkades på ett eller annat sätt. Alla de som arbetade direkt med översvämningarna och alla de som upprätthöll kommunens ordinarie verksamhet med färre kollegor på plats eller med översvämningarna som hinder att utföra sitt arbete. Även insatserna från olika organisationer, andra offentliga aktörer och frivilliga var oerhört viktigt i arbetet. Jag vill rikta ett särskilt tack till er alla för era insatser i det här arbetet.

Sala kommun hade ännu inte lämnat stabsläget för översvämningarna när en förstagångshändelse i grannkommunen Fagersta inträffade när det första fallet av Afrikansk svinpest konstaterades. Delar av Sala kommun blev del av restriktionszonen som drogs genom bland annat Västerfärnebo. Innan året var slut minskades restriktionszonen och gränsen flyttades utanför Sala kommun. Månaderna av restriktioner kom dock att påverka många företagare och enskilda mycket. Flera företagare kom också att behöva hantera både översvämningar och restriktioner vilket blev väldigt tufft.

Årets resultat för 2023 blev -7,1 miljoner kronor. Kostnaderna för hanteringen av översvämningarna motsvarar mer än hela det negativa resultatet. Också påverkande för resultatet var att Sala kommun tillsammans med två andra kommuner blev de enda i Sverige att få del av elstöd som primär producent inom jordbruk istället för som kommun vilket gav 5 miljoner kronor mindre i elstöd.

Årets skattesats har varit 22,31% - vilket innebär att skattesatsen varit oförändrad sedan 2003 (justerat med skatteväxlingen med landstinget för hemsjukvården).

Sala kommuns befolkning minskade med 128 personer 2023, och uppgick vid årets slut till 22 853 personer. Minskningen beror till största del på negativa födelsetal,

där antalet avlidna uppgick till 241 personer under 2023 medan endast antalet som föddes endast var 191 personer. Den långsiktiga trenden är dock alltjämt att Sala kommuns befolkning växer. Vikten av ett fortsatt aktivt planarbete bör dock understrykas, för att kommunen ska kunna tillvarata den förväntade trenden med utflyttning från större städer.

Det försämrade säkerhetspolitiska läget har också inneburit att stort fokus under året legat på krisberedskap och civilt försvar, i Sala kommun och i hela riket. Den kontinuitetsplanering som många kommuner och regioner tvingades arbeta hårt med under pandemin behöver nu tas till nästa nivå, där kriget är den normerande faktorn.

Trots att 2023 varit ytterligare ett turbulent år har Sala kommun fortsatt sitt arbete med det långsiktiga kvalitetsarbetet under 2023, och kunnat göra det med full kraft. Under 2023 har kommunen slutfört arbetet med den nya översiktsplanen Sala kommun 2050. Inom skolan har arbetet med att 18-punktsprogrammet utifrån Skolinspektionens rapport fortsatt och samverkansprojektet Samverkan för bästa skola har inletts tillsammans med Skolverket. Inom äldreomsorgen har de delade turerna tagits bort från scheman och arbete med fokus på arbetsmiljö och sänkta

sjuktal pågår. Det nya särskilda boendet B30 har öppnat. Kommunen har också arbetat vidare med projekt med en ny resursfördelningsmodell baserat på prislappar i samarbete med SKR.

Under 2023 har arbetet med kommunens omfattande investeringsprogram fortsatt. Projekten med den nya Åkraskolan och ny skola i Möklinta har satt igång, och entreprenadupphandlingen är genomförd. Hela investeringsverksamheten har påverkats av de kostnadsökningen som inflationen medför har inneburit fördyringar i projekten, vilket medför ett stort behov av att prioritering bland projekten. Investeringsvolymen var under året 177,9 miljoner kronor sammantaget.

Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till samtliga medarbetare och chefer i kommunen för hela året 2023. Ytterligare ett turbulent år i vår omvärld har ni fortsatt att varje dag, dygnet runt och året om leverera en trygg välfärd av hög kvalitet till kommunens invånare. Stort tack!

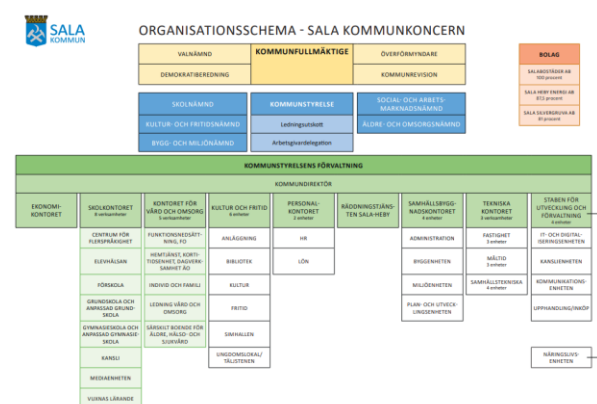
Amanda Lindblad (S)
Kommunstyrelsens ordförande

INLEDNING

Politik och organisation

Den politiska organisationen i Sala kommun består av kommunfullmäktige (KF), kommunstyrelse (KS), fem facknämnder samt demokratiberedning, valnämnd, överförmyndare och kommunrevision. Till KS finns två utskott och till Social- och arbetsmarknadsnämnden ett utskott.

Kommunen har en gemensam förvaltning som sköter det dagliga arbetet. Förvaltningen är uppdelad i nio kontor.

Sala kommun 4 år i sammandrag

Nyckeltal/mått	2020	2021	2022	2023
Årets resultat	38,0	31,1	-2,2	-7,1
Årets resultat som andel av skatteintäkter, bidrag och utjämning, %	2,6	2,0	-0,1	-0,4
Nettokostnader, mnkr	1 426,1	1 496,6	1 601,1	1 665,0
- förändring från föregående år, %	0,7	4,9	7,0	4,0
Skatteintäkter, bidrag, utjämning, mnkr	1 461,9	1 526,7	1 598,0	1 664,5

Nyckeltal/mått	2020	2021	2022	2023
- förändring från föregående år, %	4,8	4,4	4,7	4,2
Nettokostnadsandel av skatteintäkter, bidrag och utjämning, %	98	98	100	100
Finansnetto, mnkr	2,2	1,1	1,0	-6,6
Rörelsekapital, mnkr	-101,1	-89,2	-68,1	-34,6
Balanslikviditet, %	67	71	79	90
Soliditet, %	41	42	41	33
Nettoinvesteringar, mnkr	97,4	61,0	90,3	177,9
Långfristig skuld, mnkr	681,3	666,8	840,0	1 124,4
Tillgångar per invånare, kr	76 577	77 099	85 223	98 652
Skulder per invånare, kr	43 017	42 236	50 551	64 617
Utdebiteringar, kr	22,31	22,31	22,31	22,31
Folkmängd	22 867	22 998	22 981	22 853
Personalkostnader och sociala avgifter, mnkr	1 068,1	1 088,3	1 129,5	1 190,9
- förändring från föregående år, %	1,0	1,9	3,8	5,4

Fr o m 2022 ingår leasing för fast egendom i tillgångar per invånare och långfristig skuld.

Känslighetsanalys:

Förändrad skattesats +/- 10 öre	+/- 5,6 mnkr
Löneökning 1 %	13,0 mnkr
Befolkningsförändring +/- 100 invånare, påverkan skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	6,9 mnkr

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Översikt över verksamhetens utveckling

Årets resultat koncernen

	2020	2021	2022	2023
Verksamhetens				
- intäkter, mnkr	713,6	771,5	875,0	1 018,6
- kostnader, mnkr	-1 986,3	-2 092,6	-2 298,1	-2 492,7
Skatteintäkter och generella statsbidrag				
-mnkr	1 461,9	1 526,7	1 598,0	1 664,5
Årets resultat				
- mnkr	50,7	49,4	16,4	3,1
- per invånare, tkr	2,2	2,1	0,7	0,1
Resultat innan konsolidering och eliminering:				
Sala-Heby Energi AB	2,2	14,5	16,3	14,3
Salabostäder AB	10,3	5,8	6,2	1,6
Sala Silvergruva AB	0,2	-0,2	-2,1	-3,4
Sala kommun	38,0	31,1	-2,2	-7,1

Årets resultat för den kommunala koncernen uppgår till 3,1 mnkr.

Verksamhetens intäkter har ökat med 143,6 mnkr (16,4 %) jämfört med föregående år varav 45,7 mnkr är redovisade realisationsvinster. Verksamhetens kostnader har ökat med 8,5 %, varav 0,4 procentenheter är kopplade till jämförelsestörande kostnader.

Sala-Heby Energi AB:s resultat och ekonomiska ställning är till stor del beroende av klimatet. 2023 inleddes med att vara varmare än normalt men avslutades något kallare. Med kraftigt ökade bränslepriser sågs att kunderna sparat energi. Resultatet landade strax under det budgeterade resultatet.

Salabostäder AB:s resultat är svagt. Kostnadsökningar har inte kunnat mötas med intäktsökningar i samma utsträckning. En fastighetsförsäljning har förbättrat resultatet med ca 5 mnkr. Resultatet från ordinarie verksamhet är nästintill noll.

För Sala Silvergruva AB har återhämtningen efter pandemin gått långsammare än väntat och detta tillsammans med lågkonjunktur och ökade räntekostnader har gjort 2023 till ytterligare ett tufft år. Problemet med åtkomst till en av visningsnivåerna har påverkat verksamheten negativt, bl a i form av uteblivna intäkter.

Årets resultat kommunen

	2020	2021	2022	2023
Verksamhetens				
- intäkter, mnkr	369,3	348,3	365,7	449,4
- kostnader, mnkr	-1 727,1	-1 770,4	-1 889,5	-2 019,7
Skatteintäkter och generella statsbidrag				
-mnkr	1 461,9	1 526,7	1 598,1	1 664,5
Årets resultat				
- mnkr	38,0	31,1	-2,2	-7,1
- per invånare, tkr	1,7	1,4	-0,1	-0,3

Årets resultat för den kommunala verksamheten är negativt och uppgår till -7,1 mnkr. Resultatet avviker -32,9 mnkr från budget.

Verksamhetens intäkter har ökat med 83,6 mnkr jämfört 2022, varav 40,6 mnkr är redovisade realisationsvinster. Verksamhetens kostnader har ökat med 130,2 mnkr och av dessa redovisas 9,2 mnkr som jämförelsestörande kostnader.

Under perioden 2020–2023 har skatteintäkter och bidrag ökat med 13,9 % att jämföra med nettokostnadsökningen som är 16,8 % under samma period.

Koncernens investeringar, avskrivningar, låneskuld och finansiering

	2020	2021	2022	2023
Investeringsvolym, mnkr	230,6	166,5	205,6	282,4
Avskrivningar, mnkr	119,7	135,9	142,1	154,1
Långfristiga skulder, mnkr	1 668,5	1 760,5	1 924,9	2 178,9
Långfristiga skulder per invånare, tkr	73,0	76,6	83,8	95,3
Låneskuld Kommuninvest	1 581,1	1 666,8	1 695,3	1 872,4
Självfinansieringsgrad, %	73,9	111,3	77,1	55,7
Kassasaldo, mnkr	111,8	190,3	128,1	143,4

Koncernens långfristiga skulder fortsätter att öka och uppgår 2023 till 2 178,9 mnkr, varav en del avser finansiell leasing, se tabell nedan.

Investeringsvolymen ökar återigen 2023. En stor del av kommunens investeringsvolym består av nybyggnationer av skolor samt etablering av ersättningsmoduler för förskolor.

Salabostäder AB har fortsatt ROT-renoveringar enligt plan. Sala-Heby Energi AB har genomfört investeringar i samma nivå som föregående år.

Kommunens investeringar, avskrivningar, låneskuld och finansiering

	2020	2021	2022	2023
Investeringsvolym, mnkr	97,4	61,0	90,3	177,9
Avskrivningar, mnkr	68,2	74,5	77,4	94,7
- varav avskrivning finansiell leasing	0,2	1,8	2,1	15,0
Långfristiga skulder, mnkr	681,3	666,8	840,0	1 124,4
- varav långfristig skuld finansiell leasing	1,5	11,5	152,2	251,6
Långfristiga skulder per invånare, tkr	29,8	29,0	36,6	49,2
Låneskuld Kommuninvest	659,8	634,0	661,2	832,5
Självfinansieringsgrad, %	109,5	173,1	83,2	49,3
Kassasaldo, mnkr	80,0	87,6	65,7	119,6

2023-års nettoinvesteringsvolym är 177,9 mnkr. Investeringsutgifterna uppgår till 235,5 mnkr vilket motsvarar 75,5 % av utgiftsbudgeten. Försäljning av skog, mark och fastigheter samt erhållet investeringsbidrag har genererat investeringsinkomster på 57,6 mnkr vilket är 45,4 mnkr mer än budgeterat. Självfinansieringsgraden för året uppgår till 49,3 % att jämföra med föregående år då den var 83,2 %. Under året har 190 mnkr lånats upp och 18,6 mnkr har amorterats av på tidigare skulder. Den finansiella leasingen har inneburit att kommunens totala långfristiga skulder ökat med 251,6 mnkr och påverkat avskrivningskostnaderna med 15 mnkr.

Koncernens soliditet

	2020	2021	2022	2023
Soliditet, %	29,3	29,5	28,1	26,0
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser, %	14,3	15,4	15,4	14,0

Soliditeten visar den ekonomiska styrkan på lång sikt, ju högre soliditet desto stabilare är den ekonomiska styrkan. Soliditetsmättet visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Faktorer som påverkar soliditeten är resultatutvecklingen och tillgångarnas förändring.

Koncernens soliditet är försämrad jämfört med föregående år. Försämringen kopplas till koncernens svaga resultat samt ökad låneskuld. Kommunens övergång till att redovisa finansiell leasing enligt gällande regelverk påverkar också koncernens soliditet negativt.

Kommunens soliditet

	2020	2021	2022	2023
Soliditet, %	41,1	42,3	38,2	32,5
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser, %	14,3	16,3	15,4	12,4

Kommunens negativa resultat, den ökade låneskulden tillsammans med redovisningen av finansiell leasing innebär att kommunens soliditet minskar med 5,7 procentenheter under 2023.

Soliditeten, med pensionsförpliktelser som ligger i ansvarsförbindelsen inräknad, minskar till 12,4 % då pensionsskulden ökar.

Den kommunala koncernen

I kommunkoncernen bedrivs verksamhet i olika driftsformer för att servicen till kommuninvånarna ska vara så god som möjligt och utföras på effektivaste sätt.

I koncernen ingår kommunens nämnder, det helägda allmännyttiga bostadsbolaget Salabostäder AB (SaboAB) och det delägda energibolaget Sala-Heby Energi AB (SHEAB) som ägs tillsammans med Heby kommun. Sala Silvergruva AB (SSAB) är ett publikt företag, som bedriver verksamhet inom besöksnäringen, där Sala kommun är huvudägare. Kommunen har även ägarintressen i Vafab Miljö AB som sköter renhållningen. Kommunen anlitar också privata utförare inom två väsentliga områden, förskola och hemtjänst.

NÄMNDERNAS VERKSAMHETSANSVAR

Utdrag ur Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Sala kommun antaget 2023-02-27, där inget annat anges. Fullständiga reglementen, se www.sala.se.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen (KS) ansvarar, utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen i kommunallagen (2017:725) eller annan relevant lagstiftning, för all verksamhet som inte

faller under skolnämnd, social- och arbetsmarknadsnämnd, äldre- och omsorgsnämnd, bygg- och miljönämnd, kultur- och fritidsnämnd, valnämnd eller överförmyndare.

KS är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning och ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (*ledningsfunktion*). KS ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala företag, bolag, stiftelser, föreningar och kommunalförbund.

KS ska leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen (*styrfunktion*).

KS har uppsiktsplikt över ekonomi och finanser samt ansvarar för att den kommunala verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt, att lagar och förordningar följs och att medlen används på ett ändamålsenligt sätt så att god ekonomisk hushållning upprätthålls. KS ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de

fastställda målen och återrapportera till kommunfullmäktige (*uppföljningsfunktion*).

I KS uppdrag ingår ansvar för hela förvaltningsorganisationen och att vara arbetsgivare för densamma. KS ska bevaka att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande arbetsmiljölagsstiftning.

De kontor som sköter det dagliga arbetet kopplat till kommunstyrelsens verksamhetsansvar är: Tekniskt kontor, Samhällsbyggnadskontor, Ekonomikontor, Personalkontor, Räddningstjänst och Kommundirektör/Staben för utveckling och förvaltning.

Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden (BMN) ansvarar för kommunens uppgifter och myndighetsutövning inom områdena byggnadsväsendet, miljö- och hälsoskyddsområdet inklusive livsmedelshantering samt alkohol och tobak, samt övriga uppgifter som enligt lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom byggnadsväsendet samt miljö- och hälsoskyddsområdet.

Nämnden är vidare ansvarig för att lämna yttranden över fastighetsbildningsfrågor

Det dagliga arbetet kopplat till nämndens ansvar utförs av Samhällsbyggnadskontoret.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden (KFN) ansvarar för kommunens uppgifter inom områdena kultur och fritid i enlighet med bestämmelserna i bland annat *bibliotekslag* (2013:801) och *spellag* (2018:1138) eller annan författning som ankommer på nämnden.

Det dagliga arbetet kopplat till KFN:s ansvar utförs av Kultur- och fritidskontoret.

Skolnämnden

Skolnämnden (SKN) ansvarar för kommunens uppgifter och ärenden som avser skolväsendet enligt *skollagen* (2010:800), gällande skolförfattningar och förordningar, förutom de uppgifter och ärenden som kommunstyrelsen svarar för. SKN är ansvarig nämnd för elevhälsan.

Inom SKN:s ansvarsområde ligger: förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem, utbildningen inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar, såsom förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola med fritidsklubb, kommunal vuxenutbildning.

Nämnden är ansvarig för utdelning av donationsfonder inom nämndens verksamhetsområde.

Det dagliga arbetet som hör till SKN:s verksamhetsansvar utförs av Skolkontoret. Uppgifter som regleras i skollagstiftningen men fullgörs av KS är skolmältider, skolskjuts respektive elevresor och

uppföljningsansvaret enligt Skollagen. Ett antal privata utförare bedriver förskoleverksamhet.

Äldre- och omsorgsnämnden

Äldre- och omsorgsnämnden (ÄON) ansvarar för kommunens uppgifter enligt lagar och förordningar inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården bland annat *socialtjänstlag* (2001:453) (SoL), *lag om stöd och service till vissa funktionshindrade* (1993:387) (LSS), *hälso- och sjukvårdslag* (2017:30) (HSL).

ÄON beslutar i samtliga individärenden som avser myndighetsutövning inom nämndens ansvarsområde samt yttranden till andra myndigheter i ärenden som rör enskilda inom nämndens ansvarsområde.

ÄON har till uppgift att svara för: äldreomsorg, jämte kommunal hälso- och sjukvård samt hemsjukvård, stöd och service enligt LSS till vissa personer med funktionsnedsättning.

Nämnden är ansvarig för utdelning av donationsfonder inom nämndens verksamhetsområde.

Det dagliga arbete som hör till ÄON:s verksamhetsansvar utförs av kontoret för Vård och omsorg, samt privata LOV-företag.

Social- och arbetsmarknadsnämnden

Social- och arbetsmarknadsnämnden (SAN) ansvarar för kommunens uppgifter och ärenden som avser myndighetsutövning inom individ- och familjeomsorgen, äldreomsorgen och funktionsnedsättningen enligt *lag om stöd och service till vissa funktionshindrade* (LSS), *lag med särskilda bestämmelser om vård av unga* (LVU), *lag om vård av missbrukare i vissa fall* (LVM) och annan lagstiftning samt yttranden till andra myndigheter i ärenden som rör enskilda. SAN har också till uppgift att svara för introduktionsverksamhet för nyanlända, strategiska och operativa kommunala arbetsmarknadsfrågor samt att agera som arbetslöshetsnämnd.

Med myndighetsutövning mot enskild avses att för enskild part besluta om förmån, rättighet, skyldighet eller annat liknade förhållande.

SAN ansvarar för socialjouren.

Nämnden är ansvarig för utdelning av donationsfonder inom nämndens verksamhetsområde.

Det dagliga arbete som hör till SAN:s verksamhetsansvar utförs av kontoret Vård och omsorg.

Överförmyndaren

Utdrag ur reglemente antaget 1997-11-27.

Överförmyndaren utövar tillsyn över förvaltare och godmanskap inom Sala kommun samt fullgör de övriga uppgifter som enligt lag eller författning åligger överförmyndaren.

Överförmyndaren skall själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden som faller inom överförmyndarens förvaltningsområde, med rätt att på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal, om inte fullmäktige bestämt annat.

Uppgifter enligt speciallagstiftning.

Överförmyndaren är registeransvarig för de personregister som överförmyndaren för i sin verksamhet och förfogar över.

Överförmyndaren ansvarar vidare för information till allmänheten om den egna verksamheten, regelreformer och regelförenkling inom det egna verksamhetsområdet.

Det dagliga arbetet som hör till överförmyndarens verksamhetsansvar utförs av handläggare vid Västerås stad.

Revisionen

Utdrag ur reglemente antaget 2022-03-28.

Revisorerna och de sakkunniga som dessa anlitar (revisionen) är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelse, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag.

Den övergripande revisionsuppgiften i kommuner och regioner är att granska om verksamheten följer och uppnår fullmäktiges beslut och mål, att detta sker inom givna ekonomiska ramar och andra förutsättningar samt med en tillräcklig styrning och kontroll.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att, med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten.

En gemensam förvaltning

Kommunen har en förvaltning, uppdelad i nio kontor under 2023. Det är kontoren som sköter det dagliga arbetet. Förutom kontoren finns även Kommunrevisionen.

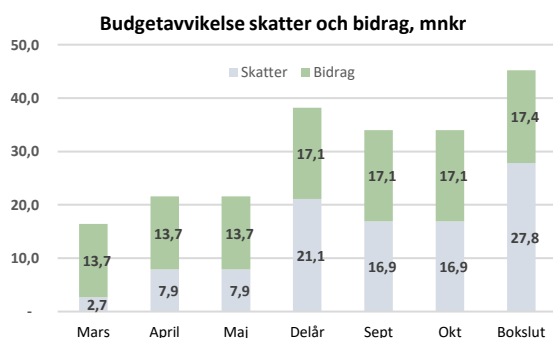
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

SKATTER OCH BIDRAG

Skatteunderlaget ökade med 5,8 % 2022, främst till följd av stark ökning av lönesumman. Till och med oktober 2023 har lönesumman fortsatt att öka starkt beroende på den starka arbetsmarknaden jämfört föregående år, Den fulla årseffekten av höjda garantipensioner 2022 samt den höjning av pensionerna som beror på den stora ökningen av prisbasbeloppet 2023 lyfter skatteunderlaget.

Sala kommuns skatteintäkter förbättrades 2023 med 27,8 mnkr jämfört med budget enligt SKR:s prognos i cirkulär 23:56.

De generella statsbidragen, utjämningen tillsammans med fastighetsavgiften ökade med 17,4 mnkr jämfört med budget.

SKR räknar med en fortsatt försvagning av sysselsättningen 2024, där en svag utveckling för arbetade timmar bromsar tillväxten för lönesumman. Därigenom dämpas såväl hushållens konsumtionsefterfrågan som det kommunala skatteunderlaget. Skatteunderlaget ökar ovanligt svagt nästa år. Då väntar ett andra år på rad av ett reellt sett minskande skatteunderlag. Tappet 2024 beräknas nu bli än större än den minskning i reala termer för skatteunderlaget som beräknas ske i år. Såväl i Sverige som i vår omvärld antas en konjunkturuppgång vänta 2025.

OMVÄRLDSRISK

Svensk industri och export har utvecklats relativt starkt i år, trots en svag omvärldskonjunktur, och i kontrast till fallande inhemsk efterfrågan i Sverige.

Indikatorer pekar på en fortsatt svag utveckling för global industri och handel. Den konjunkturedgång som de senaste årens höga inflation och höga räntor har medfört syns nu i tjänstesektorn i flertalet länder samt på arbetsmarknaden, som hittills visat sig oväntat motståndskraftig på

flera håll. Många ekonomier uppvisar låg BNP-tillväxt och endast USA avviker tydligt bland utvecklade länder, med en relativt hög tillväxt i år. Även där väntas dock de senaste årens uppgång för inflation och räntor slutligen ge ett mer tydligt avtryck i ekonomin. Nästa år dämpas således konjunkturen också i USA. Fallet i inflationen beräknas fortsätta under 2024, såväl i USA som i Europa (och Sverige), vilket i sig ger en viss lättnad. Men att centralbankerna, inklusive Riksbanken, nästa år sänker sina styrräntor blir en viktigare stimulans. Redan nu syns betydande nedgångar för långräntorna.

Förändringar i säkerhetsläget innebär också att Sveriges förmåga att hantera kriser måste stärkas. Kommuner och regioner har en viktig roll att spela i byggandet av ett starkt civilt försvar. Hälso- och sjukvård, livsmedel och dricksvattenförsörjning, transporter samt energiförsörjning är några av de viktiga samhällsfunktioner som har direkt bäring på kommuners och regioners uppgifter och ansvar. Ansvar för att lagervård av olika resurser som mat, reservdelar och medicinsk utrustning ökar också. För att minska vårt beroende av kritiska resurser behöver vi därför i högre grad producera, återanvända och cirkulera olika råvaror på hemmaplan eller inom EU.

Omfattande resurser krävs för att hantera klimatförändringen. Ett klimat i förändring innebär att samhället behöver ta hänsyn till nya risker. För att hantera effekter av klimatförändringar och minska samhällets sårbarhet behöver bebyggelse och verksamheter anpassas, vilket innebär kostsamma investeringar för kommuner och regioner.

DEMOGRAFISK UTVECKLING

De senaste befolkningsprognoserna för riket talar för att befolkningsökningen inte kommer att vara lika stark framöver. Det gäller att noga följa med i dessa förändringar och löpande värdera om de behöver leda till justeringar i den långsiktiga planeringen och vid behov anpassa investeringsplaner efter nedreviderade befolkningsprognoser.

I Sala är det demografiska trycket på samma nivå som riket, dvs en ökning av andelen äldre och en minskad andel yngre och personer i arbetsför ålder. Det får en effekt på den kommunala verksamheten i och med att behovet av insatser beräknas öka framför allt inom äldreomsorgen. En utökning av verksamhet kräver personalresurser vilket är en brist redan i dagsläget. En noggrann planering av lokalnyttjandet och personalresurserna kommer vara än mer nödvändig för att upprätthålla kvaliteten. Digitaliseringens möjligheter behöver också utredas och tas tillvara.

ARBETSMARKNAD

En av de viktigaste frågorna för välfärden i dag och det kommande decenniet är kompetensförsörjningen. Den demografiska försörjningskvoten varierar kraftigt mellan kommunerna och regionerna i dag och kommer att öka i nästan alla län fram till 2030. För att klara kompetensförsörjningen behövs olika strategier för att attrahera, utveckla och behålla medarbetare med rätt kompetens. Det handlar både om att vara en attraktiv arbetsgivare och att hitta lösningar för ett hållbart arbetsliv.

I riket ökar antalet inskrivna arbetslösa med 4 % under 2023. Denna trend ses dock inte i Sala kommun. Öppet arbetslösa och sökande i program har i Sala kommun, enligt Arbetsförmedlingens månadsstatistik, minskat med -11,5 % 2023 i jämförelse med föregående år.

FINANSIELL RISK

I kommunens finanspolicy finns fastställda ramar och riktlinjer för begränsning av de finansiella riskerna. Policyn tar upp riskhantering kring refinansiering, räntor och valutor.

Sala kommunkoncerns riskvärde hos Kommuninvest har försämrats. Enligt Kommuninvests skala över riskvärde, beräknat på 2022, bedömdes Sala ligga på 3,5 vilket är sämre än snittet.

Behovet av såväl nyinvesteringar som reinvesteringar är fortsatt stort i hela koncernen. Under 2020 infördes en mer långsiktig planeringsmodell, rörande investeringar med målsättningen att de i högre grad ska självfinansieras.

Den snabba kostnadsutvecklingen gör det svårt att förutse den slutliga kostnaden för redan beslutade och påbörjade investeringsprojekt.

Då räntorna ur ett historiskt perspektiv har varit extremt låga ökar nu räntekostnaderna till mer normala nivåer. Kommunen ökar låneskulden kopplat till de pågående investeringarna och de finansiella kostnaderna behöver löpande följas.

Omsättningen av lån sker nu också till betydligt högre räntesatser än tidigare.

För att begränsa riskerna sprids låneportföljen över tid och jämna förfall eftersträvas. Placering och upplåning i annan valuta än svenska kronor är inte tillåten och betalningsflöden i utländsk valuta ska kurssäkras om de uppgår till minst en miljon kronor.

Borgensåtagande

Den av kommunen totala beviljade borgensramen uppgår till 1 308,8 mnkr och av denna är 1 068,1 mnkr utnyttjad på balansdagen.

Borgensåtaganden medför alltid en risk och därför bör kommunen ha god kontroll över de bolag som borgensåtagandet avser.

Risken som sammanhänger med kommunens borgensåtaganden bedöms sammantaget som liten kopplat till Salabostäder AB, Sala-Heby Energi AB och Västmanlands avfallsaktiebolag. Sala Silvergruva AB:s ekonomiska förutsättningar innebär dock en högre risk för kommunen.

PENSIONER

Koncernens pensionsförpliktelser (inkl löneskatt)

Mnkr	2020	2021	2022	2023
Avsättning pensioner	53,5	52,4	50,3	46,7
Ansvarsförbindelser	469,7	462,2	445,8	454,4
Finansiella placeringar	6,0	6,2	7,0	7,6
Pensionsförpliktelse som tryggats i försäkring	68,9	84,8	97,7	122,3
Summa	598,1	633,3	600,8	631,0

Kommunkoncernens pensionsförpliktelse är omfattande och uppgår till 631 mnkr. Jämfört med 2022 har förpliktelsen ökat med 5 % och till stor del beror ökningen på den höga inflationen.

Kommunens pensionsförpliktelser (inkl löneskatt)

Mnkr	2021	2022	2023
Pensionsförpliktelse			
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	508,4	490,3	493,2
- varav avsättning	46,3	44,5	38,7
- varav ansvarsförbindelse	462,2	445,8	454,4
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	84,8	97,7	122,3
Summa pensionsförpliktelser	593,2	588,0	615,5
Förvaltade pensionsmedel – marknadsvärde			
Förvaltade pensionsmedel	111,9	115,8	148,3
Finansiella placeringar	1,3	1,5	1,8
Summa förvaltade pensionsmedel	113,2	117,3	150,1
Finansiering			
Återlånade medel	480,0	472,3	465,4
Konsolideringsgrad	19 %	20 %	24 %

Kommunen har förutom den del som redovisas i balansräkningen som avsättning ett stort åtagande för pensioner vilket redovisas som ansvarsförbindelse. Under avsättningar redovisas kompletterande ålderspension samt garanti- och visstidspensioner.

Avsättningar och ansvarsförbindelsen värdesäkras genom indexuppräknings.

De totala pensionsförpliktelserna för kommunens anställda uppgår 2023 till 615,5 mnkr.

Kommunen återlånar 465,4 mnkr av den totala pensionsförpliktelsen.

Kommunens pensionskostnader (inkl löneskatt)

Mnkr	2020	2021	2022	2023
Individuell del	46,9	50,8	52,0	76,0
Pensionsavsättningar	-2,3	-1,5	-2,9	-4,0
Pensionsutbetalningar	36,6	36,1	38,0	43,2
Pensionspremier	15,7	10,0	16,3	34,3
Summa	96,9	95,4	103,5	149,5

Den individuella delen som utbetalas till medarbetarna att förvalta själva uppgår till 76 mnkr. Pensionsutbetalningarna på 43,2 mnkr avser utbetalningar enligt ansvarsförbindelsen och försäkringspremien 34,3 mnkr avser kompletterande ålderspension. Ett nytt avtal rörande tjänstepension, AKAP-KR gäller fr o m 2023. Premien ökade från 4,5 % till 6 %.

Från och med 2006 försäkras den kompletterande ålderspensionen.

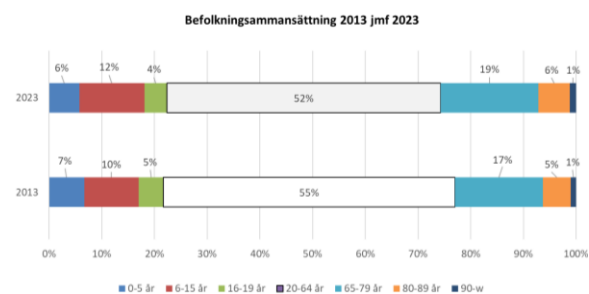
Händelser av väsentlig betydelse

DEMOGRAFI

Under 2023 har invånarantalet i Sala kommun minskat med 128 personer jämfört med 2022 och uppgick vid årsskiftet till 22 853 personer.

Under året är födelsenettet negativt, -50 personer, d v s det är fler avlidna än födda. Fler personer har flyttat från kommunen än till, vilket ger ett negativt flyttnetto på -90 personer. Invånarantalet har också justerats med +12 personer för händelser som inträffat före periodens början.

Andelen personer i arbetsför ålder, 20–64 år, har minskat den senaste 10 årsperioden. Det gör att den s k demografiska försörjningskvoten har ökat. Åldersgrupper som har ökat mest är de i grundskoleåldern samt de i åldrarna 65–89 år.

EKONOMI

Årets resultat har i prognoserna under året varit positivt. I resultatet ingår försäljning av skogsfastigheter och fastigheten Sörskogen som har genererat reavinster motsvarande 40,6 mnkr.

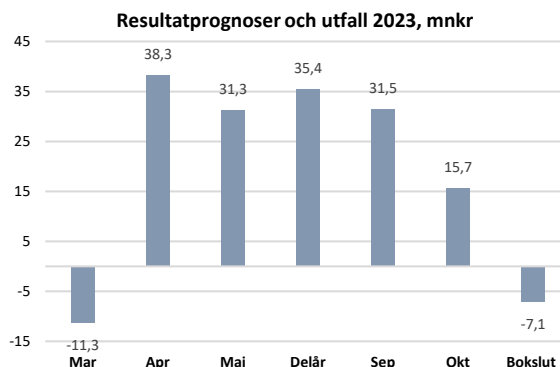
Det prognosticerade balanskravsresultatet har under hela året varit negativt.

Nämndernas prognoser har visat på beräknade underskott, Kultur- och fritidsnämnden undantagen.

Intäkterna för skatter, generella statsbidrag och utjämning ökade jämfört med budget. Ökningen beror framförallt på att skatteunderlaget ökat.

I samband med kommunens ansökan om elstöd klassificerades Sala kommun som primärproducent av jordbruksprodukter. Det innebär att kommunen inte erhölet det sökta bidraget i sin helhet. Ansökan uppgick till 7,3 mnkr och det utbetalade stödet blev 2,1 mnkr.

Under året har Sala Silvergruva AB:s ekonomiska ställning försämrats betydligt och extra bidrag på 4,5 mnkr har utbetalats.

KLIMATRELATERAT

Under första delen av sommaren var det extremt torrt i skog och mark. Några mindre bränder uppstod och kunde snabbt släckas.

Ett kraftigt regnoväder i början av september innebar att delar av kommunen drabbades av översvämningar. Ovädret medförde oroande höga vattennivåer i dammsystemet och ökade flöden i Sagån. I tätorten drabbades flera bostadsområden. De kommunala verksamheterna som drabbades hårdast var reningsverket, värmeverket och Ösby gymnasium.

De ekonomiska konsekvenserna är ännu till fullo inte överblickbara. De direkta kostnaderna som upparbetats 2023 i kommunens verksamheter uppgår till 8,1 mnkr.

Salabostäder AB har ersatt några servicefordon med förbränningsmotorer med elbilar.

DIGITALISERING

20 nya e-tjänster har lanserats under året. Bl a möjlighet att ansöka om gräv tillstånd, modersmålsundervisning, studiehandledning, bygglov för skylt m m. Totalt finns nu drygt 100 e-tjänster.

Ett arbete pågår med att införa e-förslag att ersätta dagens medborgarförslag.

En digitaliseringsstrategi i linje med kommunens mål har antagits.

E-handelssystem är infört i syfte att öka avtalstroheten och förenkla administrationen kring inköp och fakturahantling. Arbetet med att lägga till nya leverantörer pågår löpande.

I bibliotekets regi har metoder genomförts för att arbeta med digital inkludering för äldre utanför Sala stad.

EXPLOATERING

Exploateringsmarken vid Skuggan 4 har sålts till exploatören som också påbörjat försäljningen av bostäder på området. Första delen av infrastrukturen för Skuggan 4 och Boklok Norrängen har färdigställts.

Beslut har fattats om att genomföra exploateringsprojektet Bältharhagen i Ransta.

Avtalet med Bygg Construct AB om överlåtelse av mark vid Silvervallen har förlängts.

ÖVRIGA HÄNDELSER AV BETYDELSE

Under året har Kommunkompassen genomförts av SKR. Kommunkompassen är ett verktyg för utvärdering som belyser styrning, ledarskap och samverkan. Resultatet visade på en förbättring sedan 2019 då tidigare utvärdering gjordes.

Ett arbete med att revidera kommunens styrmodell har påbörjats i syfte att konkretisera och förtydliga processer för uppföljning av mål.

Sala kommuns översiktsplan antogs under året. Tre nya detaljplaner har också antagits. Detaljplanerna avser Bryggeriet, Måns Ols-området samt Gillet 6.

Sala kommun är en av åtta kommuner som deltar i Svenskt Näringslivs utvecklingsprogram 2023–2024 för kommuner som satsar på företagsklimatet.

Näringslivsenheten har samordnat stormöten med drabbade företagare och ansvariga aktörer i frågor kopplade till den afrikanska svinpesten och översvämningen.

Upphandlingsenheten har implementerat ett nytt arbets sätt i syfte att skapa en öppenhet i kommunens dialog med marknaden och vara mer tillgängliga för våra verksamheter, leverantörer och anbudsgivare.

Ett verktyg för att göra spendanalys är inköpt och implementering påbörjad. Verktuget ska bidra till ökad avtalsuppfyllelse, effektivare inköp samt uppföljning av kommunens klimatpåverkan.

Trafikverket har tillsammans med Sala kommun fattat beslut om att bygga en cirkulationsplats på väg 56 vid Fridhem.

Inför jubileumsåret 2024 har lekplatsen i stadsparken rustats och gångtunnlar under Silvermyntsgatan utsmyckats. Kandelabern på Stora torget har renoverats. En ny väntplats har byggts utomhus på stationsområdet i Sala.

Ett allaktivitetshus har öppnats på Åkraområdet i samverkan med Salabostäder AB. Projektet löper på under 2024.

Skolkontoret och Kultur och Fritid har haft en resursperson i Idrottshallen för att minska skadegörelsen, öka tryggheten för elever och skapa en bättre arbetsmiljö för personalen.

Utifrån Skolinspektionens påtalade kvalitetsbrister inom skolan har skolkontoret förstärkts med ytterligare kompetenser.

Evakuering av utdömda förskolelokaler har genomförts till moduler.

Byggnationerna av nya skollokaler i Möklinta och på Åkraområdet fortlöper enligt plan.

Inom individ- och familjeomsorgen har svårigheter att rekrytera lett till att två nya yrkesroller införts.

I syfte att förhindra att personer hamnar i behov av långvarigt ekonomiskt bistånd har en utvecklingsinriktning tagits fram mellan Arbetsmarknadsenheten och enheten för ekonomiskt bistånd. Beslut har fattats om att införa aktivitetsplikt för personer som uppstår ekonomiskt bistånd.

Efterfrågan på platser inom särskilt boende har ökat markant under året. Ett stort behov av korttidsplatser har också funnits under året till stor del beroende på avsaknaden av tillgängliga platser inom särskilt boende. En konsekvens är att kostnaden för medicinskt färdigbehandlade inom slutenvården ökat. Inför sommaren utökades antalet korttidsplatser med fyra.

Ålängans särskilda boende har flyttat till Bergsmansgatan 30 under året.

I Ålängans lokaler har istället ett så kallat mellanboende öppnats.

Inom ordinärt boende ökar både antalet timmar i besluten och de komplexa hjälpbehoven.

Sala kommun placerade sig på plats 10 av 290 i Hemtjänstindex 2023.

Skärpta regler kring dygnsvilan trädde ikraft under hösten. Ett intensivt arbete med schemaförändringar krävdes inom Vård och omsorg. I samband med omställningen till de nya reglerna har också de delade turerna tagits bort. För räddningstjänsten har schemaförslag riskbedömts och beslutats i samverkan och börjar gälla från februari 2024. Beslut har tagits om att lämna in en dispensansökan.

24 medarbetare har fått betald undersköterskeutbildning via Äldreomsorgslyftet under året.

Måltidsenheten har under året tagit fram och testat klimamärkning av måltider för att underlätta hållbara val i vardagen för förskola, skola och äldreomsorg.

Under 2023 byggdes en arena upp i stadsparken där många olika verksamheter erbjöds till barn och ungdomar under större delen av sommaren.

En ny och viktig aktivitet är Seniorskolan där syftet är att bidra till hälsosamma invånare med lust att lära och pröva nya vägar. Ca 80 personer har deltagit.

Badhuset har under en period varit stängt p g a renovering och underhåll.

Flera aktiviteter för att höja IT-säkerheten i kommunorganisationen har genomförts, bl a en förstudie avseende

system för klienthantering och behörighetsadministration samt fysisk säkerhetsgenomlysning.

En webbplats för de som vill veta mer om Sala har utvecklats, www.hemtillsala.se. Webbplatsens fokus är säljande information om 'besöka och utforska', 'leva och bo' samt 'etablera och utveckla'.

Salabostäder AB har under hösten påbörjat ett ROT-projekt som kommer leda till att 23 lägenheter byggs om till trygghetsboende. Planerad inflytt våren 2024.

EU-PROJEKT

Tre EU-finansierade projekt har drivits av kommunen under året. Ett ESF-projekt med fokus på kompetenshöjande insatser som drivs av Staben för utveckling och förvaltning. Ett projekt för digitalisering har drivits av Vård och omsorg och ett projekt för flyktingar från Ukraina av Arbetsmarknadsenheten.

Kompetenscentrum ESF-projekt pågår 2023 – 2024. Syftet med projektet är att all personal inom Sala kommun ska få tillgång till kompetensutveckling. Det görs genom att skapa digitala utbildningar som passar personalens och arbetsplatsens behov.

Införande planeringssystem, ESF-projekt pågick 2022-2023-04-30. Målsättningen med projektet var att säkerställa att medarbetare inom Vård och omsorg ska få en förståelse för betydelsen av och kunskap om användningen av digitala verktyg och effektivt kunna använda ny teknik och stötta och hjälpa brukare i användandet av digitala hjälpmedel. LOV-företagen inkluderas också i projektet. Vid projektets avslut så har tre nya digitala system implementerats inom Vård och omsorg och är i full drift.

CARE-UKRAINE för de som kommit till Sala från Ukraina. Pågår 2022 - 2023. Aktiviteter i svenska språket, praktik och samhällskunskap.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

kontrollplanen rapporteras till KS i samband med årsredovisningen, se bilaga 'Internkontroll 2023'.

KOMMUNENS STYRMODELL

Under 2021 antogs en ny vision för Sala kommun att börja gälla från 2022. Tre målområden har utpekats som strategiskt viktiga för kommunkoncernen att arbeta med för att nå visionen.

Till målområdena har utvecklingsmål formulerats med beskrivning av vad som anses vara mått på hur väl kommunen lyckas.

Läs mer om [Vision och målområden för Sala kommun](#), [Långsiktiga utvecklingsmål](#) och [Styrmodell för Sala kommun](#) på Sala kommuns hemsida, www.sala.se.

Budget

Budgetdokumentet innehåller de ekonomiska ramarna för nämnderna och de mål som fullmäktige vill att kommunen skall uppnå de kommande tre åren. Arbetet med att ta fram budgeten påbörjas med att verksamheterna inventerar sina investeringsbehov för de kommande tio åren. Nämnderna sammanställer därefter sina behov för den kommande planperiodens verksamhet som presenteras i budgetberedningen. Då görs genomgångar av de planeringsunderlag som nämnderna tagit fram. Fullmäktige fattar därefter budgetbeslut före sommaren.

Verksamhetsplan

I verksamhetsplanerna beskriver nämnder/styrelse hur ramarna fördelas och hur den egna verksamheten ska bidra till att uppfylla fullmäktiges uppsatta mål. Nämnder/styrelse bidrar utifrån sina reglementen/grunduppdrag till att resultatindikatorerna utvecklas genom att besluta om aktiviteter kopplade till utvecklingsmålen.

Bokslut

Bokslutet redovisar årligen en samlad redogörelse för *God ekonomisk hushållning*. Där görs en sammanvägning av det ekonomiska resultatet samt hur väl målen har uppfyllts.

Uppföljningar under året

Under året har fem månadsuppföljningar och en delårsrapport tagits fram där drift- och investeringsredovisningen följs upp.

Internkontroll

Internkontrollen syftar till att säkerställa en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, en tillförlitlig rapportering och information om verksamheten samt efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Nämndernas beslutade internkontrollplaner har följts upp i delårsrapporten och resultatet av den interna

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunen ska enligt Kommunallagen bedriva sin verksamhet så att god ekonomisk hushållning uppnås ur såväl finansiellt som verksamhetsperspektiv. God ekonomisk hushållning skapas genom att kommunens verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Den kommunala servicen ska infria kommuninnevärnans behov och förväntningar. Varje generation bör bära kostnaderna för den service den beslutar om och konsumerar. Kommunfullmäktige har antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning i Sala kommun (KF § 146 2023) och de finansiella målen definieras och beslutas årligen i kommunens budget.

De till visionen antagna, målområdena är:

- Ett växande Sala
- Ett hållbart Sala
- Ett tryggt och rättvist Sala

Till varje målområde har, ur ett samhällsbyggarperspektiv, övergripande långsiktiga utvecklingsmål formulerats med beskrivning om vad som anses vara mått på hur väl kommunen lyckats.

Nämnders/styrelsers grunduppdrag regleras i reglementen och ägardirektiv antagna av fullmäktige. Nämnder och styrelse bidrar till de övergripande utvecklingsmålen uppfyllelse via aktiviteter, utveckling av sina grunduppdrag och övriga relevanta styrdokument och strategier.

Målen utveckling mäts via indikatorer. I bilaga 'Indikatorer måluppföljning Årsredovisning 2023' redovisas samtliga indikatorer som är underlag till bedömningen av måluppfyllelsegraden för de långsiktiga utvecklingsmålen. Därifrån förklaras även bedömningen av måluppfyllelsen. Ett antal av indikatorerna avser mätningar från tidigare år. De är dock senast tillgängliga data och bedöms därför visa utvecklingen.

I bilagan 'Nämndernas verksamhetsberättelser' finns respektive nämnds/kontors resultatvärdering av sina mål och aktiviteter som skall bidra till att uppnå nedanstående mål.

Långsiktiga utvecklingsmål

Symbolförklaring till bedömd måluppfyllelse:

- Målet uppfyllt
- Målet delvis uppfyllt
- Målet inte uppfyllt

Symbolförklaringar till indikatorernas utveckling¹:

- ↑ Förbättrat resultat
- ↔ Måttligt/Oförändrat resultat
- ↓ Försämrat resultat

Ett växande Sala ■

Sala ska erbjuda attraktiva boenden och verka för fler arbetstillfällen, stärkt näringsliv och bra utbildning i hela kommunen.

Målsättningen är att antalet företag, arbetstillfällen och nyinflyttning ska öka, arbetslösheten minska samt att resultat i mätningar gällande förtroende och service ökar.

Detta ska uppnås genom att särskilt fokusera på att arbeta proaktivt och ha beredskap vad gäller mark och planer, kommunicera det som är unikt med Sala, ha ett bra samarbetsklimat och hög kvalitet i välfärdstjänster, lokaler och fastigheter samt att ständigt förbättra vårt arbete med verksamhetsetableringar.

AKTIVITETSKOMMENTARER:

Arbetet med implementering av platsvarumärket pågår med Sala 400 år som huvudaktiviteten. En digitaliseringsstrategi har tagits fram. 20 st nya e-tjänster har skapats. Översiktsplanen vann laga kraft i oktober. Tre detaljplaner antogs under året. KFN har ökat sin närvaro och synlighet i digitala kanaler genom medveten strategi i syfte att ytterligare nå kommunens invånare och besökare. Antalet arrangemang med ekonomiskt stöd från KFN har ökat. SKN har arbetat för att anpassa barngruppers storlek och verksamheten inom förskolan utifrån rådande förutsättningar. Att erbjuda förskoleplats enligt nationella riktlinjer har inte alltid nåtts. För- och grundskolelokaler är under byggnation eller renovering för att ersätta sådana som inte längre var ändamålsenliga. ÅON har samverkat med regionen kring mobilt hemsjukvårdsteam och ser en minskning av sjukhusinläggningar under året. Verksamheterna bemannar efter behov och brukarnöjdheten är fortsatt hög inom hemtjänsten och ökar inom särskilt boende och funktionshinderområdet. SAN arbetar efter en ny modell och metod i avsikt att få fler personer i olika former av arbetsmarknadsinsatser. Antalet personer som varit utan arbete mer än 12 månader har sjunkit jmf 2022.

INDIKATORER

Antalet företag ökar

Enligt Näringslivskompassen har antalet företag ökat med 14 per sista januari 2024 jämfört med samma datum föregående år. Antal nystartade företag per antal 1000/inv i åldern 16–64 år ligger dock för 2022 något lägre än snittet för jämförelsegruppen². Under 2022 startades 127 nya företag i kommunen, vilket är 11,4 % fler än snittresultatet för jämförelsegruppen.

¹ Den sammantagna bedömningen av utvecklingen baseras på resultatet i jämförelse med tidigare år och/eller med snittet för jämförelsegruppen.

² Där inget annat anges så är följande jämförelsegrupp: T o m 2022 ingick Sala i jämförelsegruppen 'Lågpendlingskommun nära större stad'. Från 2023 är jämförelsegruppen 'Pendlingskommun nära större stad'.

INDIKATORER

Antalet arbetstillfällen ökar

Antalet nystartade arbetsställen ökade under 2022 med 159 stycken, det är 30 fler än snittet för jämförelsegruppen.

Nyinflyttningar ökar

Enligt statistik från SCB så har såväl antal inflyttade som antal utflyttade minskat 2023 jämfört med 2022. Antalet inflyttade har dock minskat mer än antal utflyttade vilket innebär att flyttnettot är negativt, -90 personer. Det totala invånarantalet sjunker också då även födelsenettot är negativt.

Arbetslösheten minskar

I december 2023 var 5,9 % av befolkningen i åldersgruppen 16–65 år i Sala inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen, att jämföra med länets 7,8 %.

För Sala motsvarar det 634 personer och kan jämföras med 716 personer samma månad 2022, en minskning med -11,5 %.

Resultat i mätningar gällande förtroende och service förbättras

I Svenskt Näringslivs enkätundersökning om företagsklimatet visar svaren på frågorna om kommunens handläggningstid vid myndighetsutövning som rimlig och företagarnas upplevelse om möjlighet att få råd och vägledning vid tillståndsgivning, tillsyn och kontroll ett försämrat resultat och är nu sämre än rikssnittet. Företagarnas helhetsbedömning av service i myndighetsutövningen har förbättrats något enligt enkätundersökningen Insikt.

SCB:s medborgarundersökning, vilken genomfördes under hösten 2023, visade på att 90,6 % var nöjda med kommunen som en plats att leva och bo i. Resultatet är försämrat med 1,5 procentenheter. Vidare visade en servicemätning att 86,6 % av respondenterna var nöjda med bemötandet via telefoni och 77,4 % ansåg det enkelt att få hjälp med sin fråga. Resultatet är något högre än snittet för jämförelsegruppen.

Utvecklingen av underindikatorerna visar svag förändring åt såväl positiv som negativ riktning.

Indikatorerna som mäter arbetstillfällen och arbetslöshet har en positiv utveckling. Två olika enkäter som mäter näringslivets syn på kommunen finns som underindikatorer där den ena visar försämrat resultat och den andra ett förbättrat. Mätningen rörande bemötande och service visar ett förbättrat resultat men medborgarundersökningen ett försämrat. Antalet invånare i kommunen minskar dock för andra året i rad. Sammantaget bedöms målområdet 'växande Sala' som delvis uppfyllt.

Ett hållbart Sala

Fokus på människors hälsa och välmående genom hela livet.

Målsättningen är att koldioxidutsläppen minskar, utbildningsnivån ökar och studieresultaten och folkhälsan förbättras samt att egenförsörjningen bland medborgarna ökar.

Detta ska uppnås genom att särskilt fokusera på ett livslångt lärande och folkhälsa, friska bostäder, lokaler, luft och miljö och en långsiktigt god ekonomi i kommunen samt att bryta utanförskap och segregation.

AKTIVITETSKOMMENTARER:

Inom Måltidsenheten klimatberäknades samtliga recept och måltider under sommaren. Under hösten har maträtter i skolbufféer klimatomärks för att ge möjligheter till att aktivt kunna göra klimatsmarta val. Äldreomsorgen informeras i samband med beställningar om vilka maträtter som är mer klimatsmarta. I pågående planeringsarbeten kring utveckling av exploateringsområden analyserar Samhällsbyggnadskontoret hur materialval, uppvärmning, dagvattenhantering m m kan bidra till ett mer hållbart samhälle. Inom KFN:s verksamhetsområde pågår ett arbete med att ta fram en plan för hållbar och klimatneutral skötsel av gräsplanerna. Användning av robotgräsklippare har minskat Co2—utsläppen med 90 % jämfört konventionell gräsklippare. Ett omfattande systematiskt kvalitetsarbete har inletts i samtliga SKN:s verksamheter. Vård och omsorgskontoret har deltagit vid informationsträffar med civilsamhället för att sprida kunskap om organisationen, ex vid Svenska kyrkans soppluncher. I syfte att bryta utanförskap och minska segregation har verksamheter inom funktionshinderområdet arrangerat samkvämskvällar fyra gånger under året.

Inom SAN:s verksamhetsområde har kompetenshöjande insatser gjorts i syfte att upptäcka våldsutsatta och ge stöd till våldsutövare. Antalet som erbjudits stöd har ökat jmf 2022. Som en aktivitet i 'handlingsplan mot barnfattigdom' erbjuds arbetsmarknadsåtgärder till hushåll där det finns barn och bedömningen är att egenförsörjningen genom det ökat. Antalet barnfamiljer aktuella vid enheten för försörjningsstöd har minskat med nära 20 %.

I syfte att ge förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomi utgår det övergripande budgetarbetet från en resursfördelningsmodell med koppling till demografi och kommunala kostnadsutjämningsystemet. En långsiktig finansiell analys uppdateras tre gånger per år som ett planeringsunderlag.

INDIKATORER

Koldioxidutsläppen minskar

Indikatorn utsläpp till luft av växthusgaser totalt ton Co2-ekvivalenter/invånare visar på en liten minskning för Salas del, från 4,91 till 4,81. Utsläppen från industrisektorn är lägre i Sala men högre från jordbrukssektorn. Totalt sett har Sala lägre utsläpp än jämförelsegruppen.

Utbildningsnivån ökar

Andelen invånare i åldern 25–64 år med låg utbildningsnivå har minskat med två tiondelar.

Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år i kommunens skolor har ökat sedan 2021 och är 2023 bättre än snittet i jämförelsegruppen.

Studieresultaten blir bättre

Det genomsnittliga meritvärdet för elever i åk 9 och andelen lärare i grundskolan med pedagogisk högskoleexamen har ökat jmf föregående år, men är fortfarande lägre än jämförelsegruppen. Andelen elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram ökade 2023 och är något högre än jämförelsegruppen.

Folkhälsan förbättras

Ohälsotalet steg med 1,4 dagar 2023. En ökning, dock inte lika stor, ses även i jämförelsegruppen. Enligt enkätundersökningar så sjönk andelen invånare med bra självskattat hälsotillstånd ytterligare något i jämförelse med tidigare år. Andelen som är fysiskt aktiva minst 150 min/v sjönk jämfört med föregående år tvärt emot utvecklingen i jämförelsegruppen. Andelen invånare som är stillasittande mer än 7 tim/dag ökade med en procentenhet och en ökning ses även i jämförelsegruppen. Antalet deltagartillfällen i idrottsföreningars aktiviteter har ökat med 2,7 procentenheter i den senaste mätningen. Antalet fallskador bland äldre har minskat för tredje året i rad men ligger högre än snittet i jämförelsegruppen.

INDIKATORER**Egenförsörjningen bland medborgarna ökar**

Andelen vuxna med försörjningshinder p g a arbetslöshet av totala andelen vuxna biståndsmottagare ökade i senaste mätningen (2022) tvärt emot gruppen med kommuner med liknande socioekonomisk struktur. Antalet individer med ekonomiskt bistånd räknat i helårsekvivalenter³ har minskat och är lägre i Sala under samma år jämfört samma grupp som ovan och så även andelen invånare 0–19 år, i hushåll med låg ekonomisk standard.

Flertalet indikatorer pekar på ett förbättrat resultat. De underliggande måtten kopplade till indikatorn 'Folkhälsan förbättras' har dock en negativ utveckling. Där ses endast en positiv utveckling på antalet deltagartillfällen i idrottsföreningars aktiviteter. Sammantaget har det visserligen skett en positiv förändring av resultatet men den är till största del måttlig och jämfört med andra kommuner är resultatet svagare.

Den samlade bedömningen blir att målområdet 'Ett hållbart Sala' är delvis uppfyllt.

Ett tryggt och rättvist Sala

Fokus på att skapa insyn och inflytande för våra medborgare, föreningar och näringsliv för att stärka trygghet och demokrati.

Målsättningen är att förtroendet för kommunen ökar och att medborgarna är mer nöjda med kommunens verksamheter. Den upplevda tryggheten i offentliga miljöer och säkerheten ökar, samt att demokratin stärks.

Detta ska uppnås genom att särskilt fokusera på att ge inflytande via medborgardialoger och medborgarförslag, att jämlikhet och likvärdighet råder både vad avser rättssäkerhet och service, samarbeta med civilsamhällets olika aktörer och verka för att minska risken för olyckor och brott.

AKTIVITETSKOMMENTARER:

Fråtagande av BrÅ under ledning av förtroendevalda. En tillgänglighetsanpassad lekplatsdel har skapats i stadsparken och invigdes under hösten. Räddningstjänsten har genomfört tillsynen enligt plan. Samhällsbyggnadskontoret genomförde myndighetsutövning i enlighet med planering. KFN:s fältassistenter arbetar uppsökande och strategiskt med nätverksbildande och riktade aktiviteter tillsammans med ungdomar, övriga berörda verksamheter inom kommunen och Salabostäder AB. Vuxen- och föräldravandringar har genomförts. Det pågår ett ständigt värdegrundsarbete inom SKN:s samtliga verksamhetsområden kopplat till läroplanen. Rutiner och strukturer skapas inom elevhälsan för ett likvärdigt arbetssätt. Alla skolor har fungerande elevråd. ÄON:s verksamheter ger möjlighet till inflytandet via enkäter, anhörigräffar, boenderåd samt fokusgrupper. Handlingsplaner tas fram av berörda enheter. Biståndsenheten inom Vård och omsorg arbetar systematiskt med uppföljning av biståndsbeslut i syfte att säkerställa att rätt behov tillgodoses. Hög personalomsättning inom enheten har dock medfört att uppföljningen inte fullt ut har genomförts. Förbättringsområden är identifierade och rutiner har reviderats.

INDIKATORER**Förtroendet för kommunen ökar**

I Svenskt Näringslivs enkät om företagsklimatet anser företagarna att dialogen mellan företagen och kommunens beslutsfattare försämrats. Resultatet för riket har tvärt emot förbättrats.

Medborgarna är mer nöjda med kommunens verksamheter

SCB:s medborgarundersökning visade på att 61,9 % av medborgarna i Sala svarade 'ganska bra' eller 'mycket bra' på frågan om hur kommunen sköter sina olika verksamheter. Det är en försämring med 11 procentenheter. Snittresultatet för deltagande kommuner är 79,4 % vilket är något lägre än året innan.

Den upplevda tryggheten i offentliga miljöer ökar

Andelen invånare i Sala som avstår att gå ut ensam på grund av rädsla var 29 %, vilket är högre än både jämförelsegruppen. Medborgarundersökningen visade på att 78,2 % av de tillfrågade medborgare känner sig trygg utomhus i området där man bor, 4,2 procentenheter lägre än mätningen året innan och nu något lägre än snittet för jämförelsegruppen. Skolinspektionens elevenkät visar att andelen elever i åk 5 och gymnasiet som svarat att de känner sig 'helt trygga' eller 'till stor del' är något bättre än i jämförelsegruppen. För elever i åk 8 är andelen istället något lägre.

Säkerheten (faktisk trygghet) ökar

Antalet anmälda våldsbrott /100 000 invånare ökade något 2022 och resultatet ligger högre än snittet jämförelsegruppen. Jämfört andra kommuner med anstalt av samma säkerhetsklass som Salberga så är dock Salas resultat näst lägst.

Demokratin stärks

Medborgarundersökningen 2023 visade på att andelen medborgare som svarade 'ganska bra' eller 'mycket bra' på frågor om möjligheten att påverka inom de kommunala verksamheterna samt innehållet i politiska beslut har sjunkit. Andelen som svarade 'ganska bra' eller 'mycket bra' på frågor om möjligheterna att delta aktivt i arbetet med utveckling av kommunen och hur kommunen informerar om större förändringar i kommunen var 26,7 % respektive 48,1 %, vilket också är sämre än föregående år. Samtliga resultat är lägre än snittet för de kommuner i jämförelsegruppen som deltagit i undersökningen.

Samtliga indikatorer visar på ett försämrat resultat jämfört tidigare år när underindikatorerna vägts samman. Målområdet 'Ett tryggt och rättvist Sala' bedöms utifrån det som 'Inte uppfyllt'.

³ Med helårsekvivalent avses antal individer som kan försörjas under ett helt år med full ersättning.

Finansiella mål

	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Budget 2023	Bokslut 2023	
Årets resultat, % av skatter och bidrag	2,6	2,0	-0,1	1,6	-0,4	■
Nettokostnadsökningen ska vara lägre än ökningen av intäkterna för skatter och bidrag						■
Skatter och bidrag, förändring %	4,8	4,4	4,6	*1,3	4,2	
Nettokostnader, förändring %	0,7	4,9	7,0	*-1,1	4,0	
Nämnderna ska bedriva verksamhet inom beslutade anslag, avvikelser mnr	-15,7	-47,7	-60,5	0,0	-133,9	■
Nämndernas externa intäkter i förhållande till externa kostnader, %	24	23	23	26	23	■

*I förhållande till föregående års bokslut.

Endast ett av fyra finansiella mål uppfylls 2023. Årets resultat budgeterades till 25,9 mnr, vilket motsvarar 1,6 % av intäkterna för skatter, generella statsbidrag och utjämning. Det redovisade resultatet för 2023 är negativt, -7,1 mnr (-0,4 %).

Intäkterna för skatter, generella statsbidrag och utjämning ökar med 4,2 %, och nettokostnadsökningen är 4,0 % vilket gör att delmålet nås. Nettokostnadsökningen sker dock ifrån en väldigt hög kostnadsnivå 2022. Det innebär att nettokostnaderna är betydligt högre än budgeterat och borde istället ha minskat med -1,1 % jämfört föregående år. Nämnderna gör ett underskott på -133,9 mnr och ökar heller inte intäktsfinansieringen av sin verksamhet.

Den sammantagna bedömningen blir att kommunen har en svag eller negativ utveckling av indikatorerna som mäter de övergripande utvecklingsmålen. Ett av de finansiella målen uppnås såsom det är definierat. Sammantaget bedöms dock inte de finansiella målen som uppnådda. Helhetsbedömningen blir att kommunen inte uppnår god ekonomisk hushållning.

RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Årets konsoliderade resultat för kommunkoncernen uppgick till +3,1 mnr.

Bolagens resultat nedan redovisas före konsolidering. Salabostäder AB gör 2023 ett positivt resultat, +1,6 mnr. Enligt ägardirektivet ska bolaget ha en soliditet om lägst 15

% i genomsnitt under de tre senaste åren och direktavkastningen ska uppgå till 5 %.

Treårsgenomsnittet gör att soliditeten efter 2023 ligger på 14,4 % och direktavkastningen landade på 3,4 %. Bolaget har därmed inte kunnat uppfylla de krav som ställs i ägardirektivet.

Sala Heby Energi AB, +16,5 mnr vilket är i nivå strax under budgeterat. De stigande priserna på insatsvaror och bränslen har skapat ekonomiska utmaningar, det sjunkande men varierande elpriset har ytterligare komplicerat situationen.

Sala Silvergruva AB, -3,4 mnr. Uteblivna intäkter och ökade kostnader för bl a räntor bidrar till bolagets ansträngda ekonomi. Under året har Sala Silvergruva AB fått extra tillskott från kommunen på 4,5 mnr utöver tidigare beslutade bidrag.

Kommunens resultat och ekonomisk ställning

Resultatutveckling

	2020	2021	2022	2023
Årets resultat, mnr	38,0	31,1	-2,2	-7,1
Årets resultat, % av skatter och bidrag	2,6	2,0	-0,1	-0,4

Årets redovisade resultat uppgick till -7,1 mnr, vilket ger en negativ budgetavvikelse på 32,9 mnr.

I årets resultat ingår poster som bedömts vara jämförelsestörande. På kostnadssidan redovisas 8,1 mnr som uppkom i samband med översvämningen i september samt kostnader för utrangering av förskolelokaler som uppgår till 1,1 mnr. Som jämförelsestörande intäkt redovisas reavinsten motsvarande 40,6 mnr.

Resultatet i förhållande till intäkterna för skatter, generella statsbidrag och utjämning uppgick till -0,4 %.

Resultatet är en viktig del av finansieringen av investeringarna och om resultatmålen inte nås får det en direkt påverkan på kommunens finansiella handlingsutrymme.

Investeringar

	2020	2021	2022	2023
Nettoinvesteringar, mnr	97,4	61,0	90,3	177,9
Självfinansieringsgrad, %	109,5	173,1	83,2	49,3

I budget 2023 fanns budgeterat för en investeringsvolym på 259,8 mnr, därtill överfördes 39,8 mnr i tilläggsanslag i samband med bokslut 2022. Totalt uppgick då budgeten till 299,6 mnr.

Årets nettoinvesteringar uppgick till 177,9 mnr, vilket motsvarar 59,4 % av budgeten.

Det låga utfallet beror bl a på investeringsinkomster på

totalt 57,5 mnkr. Inkomsterna består av försäljning av fastigheter, skog samt även investeringsbidrag. Tidsförskjutningar av projekt gör att stor del av återstående investeringsmedel kommer begäras överfört till budget 2024. För en mer detaljerad beskrivning av årets investeringar, se avsnittet om investeringsredovisning på sid 38 och bilaga 'Nämndernas verksamhetsberättelser 2023'.

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med egna medel (avskrivningar+resultat). Ett utfall på 100 % eller mer innebär att kommunen självfinansierat samtliga investeringar under året. Kommunen har inget beslutat mål om självfinansiering men har den intentionen i budgetprocessen rörande investeringarna.

Den genomsnittliga självfinansieringsgraden under perioden 2020–2023 uppgår till ca 88 % vilket innebär att kommunen under perioden inte kunnat finansiera investeringarna fullt ut med egna medel, bl a beroende på att resultatmålet inte nåtts under de senaste två åren.

Soliditet

%	2020	2021	2022	2023
Soliditet, %	41,1	42,3	38,2	32,5
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser, %	14,3	16,3	15,4	12,4
Riket, snitt:				
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser, %	28,8	30,7	31,9	

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Det visar i vilken utsträckning kommunens tillgångar har finansierats med eget kapital respektive skulder. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan behålls eller utvecklas i positiv riktning. En förbättrad soliditet innebär att kommunen minskar sin skuldsättning och därigenom stärker sitt finansiella handlingsutrymme inför framtiden.

Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser uppgick till 12,4 %, vilket var en minskning med 4,2 procentenheter jämfört med föregående år. Bidragande faktorer är att pensionsförpliktelserna utanför balansräkningen har ökat kopplat till den höga inflationen, negativa resultat de två senaste åren samt att skuldsidan ökat kraftigt. I och med övergång till att redovisa inhyrda lokaler enligt gällande regelverk för finansiell leasing har både tillgångs- och skuldsidan i balansräkningen ökat vilket också påverkar soliditeten negativt. Den förändrade redovisningen påverkar nyckeltalen ovan negativt med 4 respektive 1,5 procentenheter.

Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser har sjunkit med 1,9 procentenheter under senaste fyraårsperioden.

Vid en jämförelse av soliditetsnivåerna med snittet i riket

har Sala kommun en låg soliditetsnivå.

Kommunen har även ett skogsinnehav som till betydande del ligger utanför balansräkningen. Fullmäktige har under 2022 beslutat att sälja ca 20 % av skogsinnehavet, vilket delvis har effektuerats under 2023. Resterande del förväntas övergå under 2024. Med försäljningen avräknad så är det kvarvarande värdet uppskattat till ca 500 mnkr.

Likviditet

	2020	2021	2022	2023
Kassalikviditet, %	65	69	75	87
Balanslikviditet, %	67	71	79	90
Tillgängliga medel, mnkr	140,0	147,6	125,7	179,3

Likviditetsmått redovisar kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. En oförändrad eller ökande likviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme stärks.

Kassalikviditeten uppgick vid årsskiftet 2023 till 87 %, vilket ska jämföras med 65 % under 2020. Likviditeten har förbättrats över perioden. De kortfristiga skulderna är dock högre än omsättningstillgångarna. En bidragande orsak till förbättringen är att lån har upptagits enligt plan men investeringsutgifterna har försenats.

Ett sätt att mäta kommunens betalningsförmåga på kort sikt är relationen omsättningstillgångar och kortfristiga skulder, den så kallade balanslikviditeten. Balanslikviditeten 2023 är 90 % vilket innebär att de kortfristiga skulderna är högre än omsättningstillgångarna.

Kommunen har en checkräkningskredit på 60 mnkr, vilket ökar förmågan att göra de löpande utbetalningarna.

Finansiell leasing fast egendom

	2022	2023
Med förfall inom 1 år	9,4	11,8
Med förfall inom 2–5 år	37,3	43,9
Med förfall senare än 5 år	95,2	180,8
Summa	141,9	236,5

Inhyrda lokaler innebär ett framtida ekonomiskt åtagande kopplat till tecknade hyresavtal. Delar av kommunens inhyrda lokaler har klassificerats som finansiell leasing. Ett nytt hyresavtal har tillkommit under 2023 till ett värde av 106 mnkr.

Totalt värde för samtliga inhyrda lokaler uppgår till 317 mnkr.

Kommunalskatt

%	2020	2021	2022	2022
Sala kommun	22,31	22,31	22,31	22,31
Västmanlands län, snitt	22,06	22,06	22,06	22,06
Riket, snitt	20,72	20,71	20,67	20,67

Sala kommuns skattesats har varit oförändrad sedan 2012 då en skatteväxling gjordes. Skattesatsen är hög i förhållande till snittet i såväl länet som i riket.

I Västmanlands län har Västerås den lägsta skattesatsen 20,36 % att jämföra med Skinnskatteberg som har den högsta på 22,46 %.

Nämndernas budgetföljsamhet

	2020	2021	2022	2022
Avvikelse, mnkr	-15,7	-47,7	-60,5	-133,9
Avvikelse, %	-1,1	-3,3	-4,0	-8,6

Nämndernas budgetföljsamhet är och har varit mycket svag under en längre period och har nu försämrats ytterligare. Deras tilldelade medel räcker inte till den verksamhet som bedrivs. Verksamheterna behöver effektiviseras och ambitionsnivåer ses över för att följa de tilldelade ramarna. Nämnderna står därför inför mycket stora utmaningar för att få en budget i balans. Handlingsplaner behöver upprättas snarast.

För en mer detaljerad beskrivning av budgetavvikelser per nämnd, se avsnittet om driftsredovisning på sidan 35 och bilaga 'Nämndernas verksamhetsberättelser 2023'.

Sammanfattande bedömning av resultat och ekonomisk ställning

Kommunen redovisar för året ett negativt resultat på -7,1 mnkr. Balanskravsresultatet uppgår till -47,7 mnkr.

Sammantaget över perioden 2020–2023 så uppgår kommunens resultat till 1 % av skatteintäkter, statsbidrag och utjämnning, vilket bedöms vara lågt.

I perioden ryms två år med negativa resultat och det råder en stor obalans mellan verksamhetens kostnader och kommunens intäkter som behöver åtgärdas. En årlig effektivisering på i genomsnitt 1,40 % krävs för att få en ekonomi i balans och uppnå ett resultat enligt kommunens mål. Som alternativ till effektivisering krävs en höjning av skattesatsen med totalt 3,32 kronor fram till 2033.

Goda resultat är också en förutsättning för att möjliggöra en hög självfinansieringsgrad av investeringarna och på så sätt hålla nere behovet av lånefinansiering.

Kommunen står inför stora investeringsutgifter under den kommande budgetperioden och beräknas behöva öka sin låneskuld med ca 30 % för att klara utgifterna. Som följd därav ökar kommunens räntekostnader kraftigt.

Den ökade kostnadsutvecklingen i kombination med en, jämförelsevis, svagare utveckling av skatteunderlaget gör att det reala skatteunderlaget minskar. Demografiutvecklingen pekar på ett utökat behov av kommunens tjänster.

Sammanfattningsvis bedöms Sala kommun vara dåligt rustad finansiellt inför framtiden och de utmaningar som kommer.

Balanskravsresultat

Balanskravet innebär att resultatet för varje enskilt år måste vara positivt, intäkterna ska vara högre än kostnaderna. Vid bedömningen av om balanskravet uppfyllts har årets resultat -7,1 mnkr justerats med samtliga realisationsvinster. Årets resultat enligt balanskravsutredningen uppgår efter justeringen till -47,7 mnkr vilket innebär att kommunen inte uppfyllt balanskravet.

RESULTATUTJÄMNINGSRESERV

Kommunfullmäktige fonderade 15,1 mnkr av 2013 års resultat till en resultatutjämningsreserv (RUR). Enligt kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning kan RUR:en användas när balanskravsresultatet är negativt.

Om kommunfullmäktige beslutar att lösa upp resultatutjämningsreserven blir årets balanskravsresultat -32,6 mnkr enligt tabell nedan.

Balanskravsutredning

Mnkr	2020	2021	2022	2023
Årets resultat enligt resultaträkning	38,0	31,1	-2,2	-7,1
Reducering av samtliga realisationsvinster	-8,3	-5,5	-2,5	-40,6
Justering för realisationsförluster med undantagsmöjlighet	-	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	29,7	25,6	-4,7	-47,7
Medel till/från resultatutjämningsreserv	-	-	-	15,1
Årets balanskravsresultat	29,7	25,6	-4,7	-32,6

Redovisning av ack negativa resultat och återställande

Mnkr	2020	2021	2022	2023
IB ack ej återställda negativa resultat	-59,5	-29,8	-4,2	0,0
- varav från år 2018	-36,6	-6,9		
- varav från år 2019	-22,9	-22,9	-4,2	
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	29,7	25,6	-4,7	-47,7
Medel från resultatutjämningsreserv				15,1
Årets negativa balanskravsresultat att återställa	-	-	-4,7	-32,6
UB ack ej återställda negativa resultat	-29,8	-4,2	-8,9	-32,6
- varav från år 2018	-6,9	-	-	
- varav från år 2019	-22,9	-4,2	-4,2	
- varav från år 2022			-4,7	
- varav från år 2023				-32,6

Det kvarvarande återställandekravet från 2019-års negativa resultat tillsammans med 2022-års negativa balanskravsresultat summerade ihop till -8,9 mnkr. Under 2022 upptäcktes en felaktighet i lönesystemet vilket inneburit att inrapporterade pensionsunderlag varit fel under en längre period. En retroaktiv pensionspremie på 10,4 mnkr har därför belastat 2022-års resultat. Kommunfullmäktige beslutade att undanta den posten från återställandekravet, vilket gör att inget ackumulerat återställandekrav finns inför 2023.

Det redovisade balanskravsresultatet för 2023 innebär att ett återställandekrav på -32,6 mnkr uppstår och ska återställas inom tre år. En handlingsplan måste därmed upprättas där det negativa resultatet planeras återställas 2025 och 2026.

Väsentliga personalförhållanden

ANTAL MEDARBETARE

Sala kommun är organiserad under en förvaltning, kommunstyrelsens förvaltning. I förvaltningen finns nio kontor (Ekonomikontoret, Personalkontoret, Kultur och fritid, Räddningstjänsten, Samhällsbyggnadskontoret, Tekniska kontoret, Skolkontoret, Kontoret för Vård och omsorg samt Staben för utveckling och förvaltning) I kommunkoncernen ingår även de tre bolagen, Salabostäder AB (SaboAB), Sala Heby Energi AB (SHEAB) samt Sala Silvergruva AB (SSAB).

Totalt antal årsarbetare*

	Koncernen		Kommunen	
	2022	2023	2022	2023
Tillsvidare	2 094	2 117	1 982	2 013
Visstidsanställda	87	58	70	51
Totalt	2 181	2 175	2 052	2 064

*Årsarbetare är antalet anställda omräknat i heltidstjänster, alla med tillsvidareanställning, vikariat och allmän visstidsanställning som varat i tre månader eller längre.

Antal årsarbetare i den kommunala koncernen per 31 december 2023 var 2 175 st, vilket är en minskning med 6 st i förhållande till 2022. Endast mycket små förändringar har skett av antal årsarbetare, både i bolagen och kommunen.

Antal årsarbetare per den 31 december 2023 var i stort sett på samma nivå som året innan, en minimal ökning med 12 st årsarbetare.

Fördelning mellan män och kvinnor, koncern (antal pers, ej årsarbetare)

2023	Kommun	SaboAB	SHEAB	SSAB	Summa
Kvinnor	1 557	16	14	9	1 596
Män	459	22	49	2	532
Summa	2 016	38	63	11	2 128

Antal anställda medarbetare i den kommunala koncernen, per den 31 december 2023, var 2 128 st. Inom koncernen arbetar totalt 67 % kvinnor och 33 % män.

Sala kommun har stora kvinnodominerade arbetsplatser, främst inom vård och omsorg samt barn och utbildning, totalt i kommunen är 77 % av medarbetarna kvinnor. Även Salabostäder har en stor andel kvinnor, 73 %. Inom Sala-Heby Energi finns 29 % kvinnor och Sala Silvergruva har 22 % kvinnor, hos dessa två bolag finns inte samma kvinnodominans.

Fördelning mellan män och kvinnor, kommun

Antal personer, ej årsarbetare	Skolkontor	Vård och omsorg	Övriga ⁴	Summa
Kvinnor	630	739	188	1 557
Män	160	153	146	459
Summa	790	892	334	2 016

Antal anställda medarbetare per den 31 december (tillsvidareanställningar, vikariat och allmän visstidsanställning som varat i tre månader eller längre) var 2 016 st.

Traditionellt sett är kommunsektorn kvinnodominerad och Sala kommun utgör inget undantag, 77 % av medarbetarna är kvinnor och 23 % är män. De två största verksamheterna är skolkontoret samt vård och omsorg, som båda har en hög andel kvinnor i verksamheterna, 80 % för skolkontoret och hela 83 % för vård och omsorg. Att jämföra med övrig verksamhet där kvinnorna endast utgör 56 % av totalt antal anställda.

SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid

	Koncernen		Kommunen	
	2022	2023	2022	2023
Sjukfrånvaro totalt i %	8,0	7,4	8,1	8,4
Sjukfrånvaro, > 60 dagar i % av totalt antal	24,9	41,1	32,7	38,8
Sjukfrånvaro, kvinnor	9,1	8,3	9,0	9,2
Sjukfrånvaro, män	5,3	5,2	5,4	5,8
Sjukfrånvaro, 29 år eller yngre	8,3	8,2	8,6	9,1
Sjukfrånvaro, 30-49 år	6,9	7,1	6,9	7,9
Sjukfrånvaro, 50 år eller äldre	9,1	7,6	9,3	8,7

⁴Kontoren för samhällsbyggnad, tekniska kontoret, kultur och fritid, räddningstjänst samt personal och ekonomi.

Sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid, kommunala bolagen

Sjukfrånvaro	SaboAB		SHEAB		SSAB	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Sjukfrånvaro totalt i %	9,2	5,8	3,2	3,8	10,8	3,7
Sjukfrånvaro, > 60 dagar i % av totalt antal sjukskrivna	60,6	58,0	0,3	46,3	15,7	86,9
Sjukfrånvaro, kvinnor	11,5	8,7	4,3	2,5	14,4	4,9
Sjukfrånvaro, män	7,5	3,8	2,8	4,1	0,0	1,0
Sjukfrånvaro, 29 år eller yngre	1,9	4,5	1,2	0,6	0,0	0,0
Sjukfrånvaro, 30-49 år	10,5	8,1	3,7	4,4	0,6	0,0
Sjukfrånvaro, 50 år eller äldre	9,6	3,8	3,1	3,9	19,4	6,9

Sjukfrånvaron 2023 visar på totalt 8,4 % (preliminär siffra), av totalt arbetad tid, en ökning med 0,3 procentenheter i förhållande till föregående års mätning vid samma tillfälle. Målet för sjukfrånvaron i Sala kommun år 2023 är satt till 7,84 %. För att målet på sjukfrånvaron skall blir realistiskt utgår det från ett snitt av de senaste fem årens sjukfrånvaro. Målet är tyvärr inte nått för 2023 då den preliminära sjukfrånvaron är 0,56 procentenheter högre än målet.

Sjukfrånvaron hos våra yngsta medarbetare är fortfarande hög och ligger på en högre nivå i förhållande till övriga åldersgrupper. Dessutom har kvinnor en alltför hög sjukfrånvaro i förhållande till männens, 9,2 % i förhållande till 5,8 %.

För den kommunala koncernen var sjukfrånvaron 7,4 % av totalt arbetad tid, vilket är en minskning med 0,6 procentenheter i förhållande till föregående år. Sala-Heby Energi samt Sala Silvergruva uppvisar mycket låga sjuktal, endast 3,8 % samt 3,7 %. Salabostäder har en sjukfrånvaro på låga 5,8 % av totalt arbetad tid.

Andel heltidsanställda per verksamhet i kommunen, %

	Skolkontor	Vård och omsorg	Övriga ⁵
Kvinnor	98 %	98 %	97 %
Män	98 %	100 %	95 %

Andelen heltidsarbetande i kommunen är i stort sett oförändrad 2023 i förhållande till året innan, 2022.

Heltidsprojektet, med målsättningen att det normala vid nyanställning ska vara heltidstjänst och att redan anställda medarbetare i högre utsträckning ska arbeta heltid slutfördes den 31 maj 2021. Projektet har medfört att andelen heltidsanställda har ökat i hela kommunen men framför allt inom Vård och omsorg där ett stort antal medarbetare tidigare var deltidanställda. I dag finns rätten till heltidstjänst som norm med deltid som en möjlighet i Sala kommun och andelen medarbetare med heltidsanställning har stadigt ökat till en nivå nära 100 %.

ÅLDER**Antal medarbetare i kommunen som uppnår 65 år (pensionsålder)/år**

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Antal	28	46	62	66	66	54

Andelen medarbetare som uppnår pensionsålder ökar, vilket påverkar det redan ansträngda kompetensförsörjningsbehovet. Många av dessa medarbetare återfinns dessutom bland de redan svårrekryterade grupperna, ex. undersköterskor, vårdbiträden, lärare och chefer.

Från och med 1 januari 2023 kan den som så önskar börja ta ut allmän pension från 63 års ålder medan andra pensionsförmåner betalas ut först från 66 års ålder.

Från år 2026 kommer riktålder att införas, vilket innebär att om vi i genomsnitt kommer att leva längre framöver kommer den ålder för när det är möjligt att ta ut allmän pension (även garantipension) att följa medellivslängdens utveckling. Riktåldern är tänkt att börja gälla från 2026, vilket kommer att resultera i att den tidigaste tidpunkt för att ta ut allmän pension blir då från 64 år.

Rätten att kvarstå i arbete (enligt lagen om anställningskydd LAS) är från år 2023 till 69 års ålder.

Genomsnittsålder bland Sala kommuns tillsvidareanställda medarbetare var något högre år 2023 i förhållande till året innan, 45,7 år 2023 och 43,5 år 2022.

REKRYTERING

Med stora pensionsavgångar och kompetensbrist inom många yrkesgrupper i hela landet är kompetensförsörjning och rekrytering prioriterade områden. För att stärka stödet till verksamheterna inom dessa områden kommer rekrytering med hjälp av rekryteringsrobot samt digital referenstagning att ingå i verktygslådan för rekrytering.

⁵Kontoren för samhällsbyggnad, tekniska kontoret, kultur och fritid, räddningstjänst samt personal och ekonomi.

HÄLSA OCH ARBETSMILJÖ

Friskvård

Sala kommun uppmanar till hälsofrämjande aktiviteter genom att erbjuda friskvårdsersättning till medarbetare som är anställda tre månader eller längre. Ersättningen uppgår till ett värde av tvåtusen kronor per helt kalenderår i anställning och kan användas som betalning för hälsofrämjande friskvård, enligt Skatteverkets regler.

Nivån på friskvårdsersättningen är 2000 kronor per kalenderår och dessutom finns möjlighet att byta friskvårdserättning mot en hälsokontroll.

Möjligheten att byta friskvårdsbidraget mot en hälsoundersökning nyttjades endast av 11st medarbetare under 2023, vilket är exakt lika många som året innan, 2022.

Av 2657st medarbetare som tilldelats möjlighet till friskvårdsersättning 2023 var andelen som utnyttjar ersättningen 77 %, vilket är en ökning i förhållande till år 2022. Utvecklingsmålet ökad friskvård är uppnått i och med att indikatorn ökad nyttjandegrad av friskvårdsbidraget uppvisade en ökning, även om det endast var en ökning med 1 procentenhet.

Utbildning

Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud har erbjudits under året, omfattningen var sex halvdagar under våren och tre heldagar under hösten. Utöver detta har HR genomfört tre så kallade tematräffar för chefer, en under våren samt två under hösten.

För att ytterligare stärka ledarskapet i kommunen har alla chefer tillgång till distansföreläsningar via web. Även de kommunala bolagens VD:ar och centrala fackliga företrädare har erbjudits webbutbildning med olika innehåll som lönesättning och lönesamtal, nya LAS, kränkningar samt utbildningen "skitsnack på jobbet".

Den 16 mars genomfördes ett ledarforum för alla chefer i Sala kommun med rubriken tillitsbaserad ledning och styrning. Charlotta Lundgren, utbildad psykolog och författare till boken tillitsbaserat ledarskap, tog med våra chefer på en dag med teori, reflektion och gruppdiallog som syftade till att ge deltagarna en gemensam bild av vad tillitsbaserad ledning och styrning innebär.

För att kunna ge kommunens chefer bra förutsättningar har en chefsutbildning upphandlats och företaget Nordpuls AB fick uppdraget att utbilda alla kommunens samt kommunbolagens chefer. Alla chefer kommer att gå ledarskapsprogrammet utvecklande ledarskap (UL), som är framtaget av försvarshögskolan (FHS) och bygger på svensk och internationell forskning med vetenskaplig grund, först gruppen startade i oktober 2023.

Övrig kompetensutveckling planeras och hanteras behovsanpassat inom respektive verksamhet.

LÖNER 2023

Löneöversyn 2023 genomfördes i enlighet med gällande huvudöverenskommelser (HÖK). Översynen för samtliga förbund var avklarad i april förutom för Kommunal, som inväntade besked om märket och var klara först i juni månad. Utfallet för Sala kommun i löneöversynen 2023 blev totalt 3,44 %.

Under våren 2024 kommer samtliga huvudöverenskommelser och även Allmänna bestämmelser att förhandlas med alla fackförbund, de nuvarande avtalen går ut den 31 mars. Förutsättningarna för förhandlingarna är utmanande med ett tufft ekonomiskt läge där Sveriges kommuner har ett underskott på ca 30 miljarder kronor samtidigt som bristen på arbetskraft är stor.

MEDARBETARSAMTAL

Medarbetarsamtal genomförs årligen med samtliga medarbetare inom kommunen. Som stöd för genomförande finns föreläsning via webb för chefer samt en partsgemensamt framtagna mall inklusive utvecklingsplan tillgänglig på kommunens intranät. Avstämning görs, med arbetstagarrepresentanter efter löneöversynsprocessen, för att följa upp att samtalen genomförts samt för att fånga upp eventuella förbättringsförslag.

Förväntad utveckling

BEFOLKNINGSUTVECKLINGEN

Enligt den senaste befolkningsprognosen från Statisticon som gjordes i september 2023 beräknas befolkningsutvecklingen i Sala kommun stanna av och under perioden 2022–2032 förväntas befolkningen öka med endast 15 invånare.

Utifrån tillgänglig offentlig statistik är det tydligt att befolkningen minskar. Den faktiska utvecklingen pekar på att befolkningstalet viker mer än vad prognosen visar.

Den demografiska sammansättningen förändras. Antalet yngre barn minskar och de åldersgrupper som i prognosen beräknas öka mest är gymnasieungdomar och personer över 80 år.

För de kommunala verksamheterna behöver stora omställningar göras för att möta förändringen.

FRAMTIDA FÖRUTSÄTTNINGAR

BNP minskar 2023 och ökar därefter svagt 2024, det är främst en svag inhemsk efterfrågan som håller tillbaka konjunkturen på kort sikt. Med en viss fördröjning påverkar det arbetslösheten negativt.

I SKR:s kalkyl beräknas det reala skatteunderlaget vara negativt åren 2023–2024 för att åren 2025–2027 åter öka. 2028 beräknas köpkraften vara 3 % lägre än tidigare och den reala utvecklingen av skatteunderlaget beräknas inte uppnå tidigare nivåer.

Kommunsektorn behöver fortsatt både hantera ett ekonomiskt tufft läge samtidigt som utmaningen med att hitta arbetskraft med rätt kompetens är svår på många håll och ökar väsentligt kommande år.

INVESTERINGSBEHOV

Koncernen står inför omfattande investeringsbehov i lokaler, bostäder och infrastruktur. Utökad kommunal verksamhet leder också till behov av fler lokaler samt utbyggd infrastruktur kopplat till exploatering av områden.

Kommunen behöver i större utsträckning egenfinansiera investeringarna då möjligheten att finansiera via lån är begränsad. Kommunen behöver därför ha en högre resultatnivå än normalt för att möta investeringsbehoven.

En hög investeringsvolym innebär att de kapitaltjänstkostnader som ska bäras av verksamheterna också ökar och måste rymmas inom verksamhetens ram. Räntorna återgår nu till mer normala räntenivåer vilket bidrar till att ytterligare öka dessa kostnader.

PENSIONS-KOSTNADER

Kostnaderna för pensioner ökade 2023 med 55 mnkr jmf med 2022. Till 2024 beräknas kostnaden öka med ytterligare 30 mnkr. Ökningen beror främst på inflationsuppgången men även premiehöjningar i det nya pensionsavtalet, AKAP-KR, påverkar.

För den kommande budgetperioden 2025–2028 är prognosen att första året i budgetperioden minskar kostnaden med ca 47 mnkr och året därpå med ytterligare 12 mnkr. Därefter spås en mindre ökning för åren 2027–2028.

HÅLLBARHET

Sala kommun siktar på att 2030 vara en energi- och klimatförebild och kommunens mål är att minska de lokala utsläppen och enbart använda fossilfria drivmedel och energikällor. Redan idag produceras biogas lokalt av insamlat matavfall. Potentialen till lokalt producerade biobränslen ska vidareutvecklas och tas tillvara. Livscykelanalyser ska kontinuerligt användas i kommunen för att visa ekonomiska och miljömässiga besparingar som investeringarna innebär. Livscykelperspektivet ska eftersträvas vid ny- och ombyggnationer av kommunalt ägda lokaler, i syfte att minska byggnaders klimatpåverkan.

Gröna lån beviljas för investeringar som minskar klimatpåverkan genom olika åtgärder. Kommunen har i nuläget totalt sex gröna lån, vilka motsvarar 25 % av den totala låneskulden. Ansökan om gröna lån kommer att lämnas in för Möklinta skola och Åkraskolan.

EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR

Resultaträkning

Mnkr	Not	Kommun			Koncern	
		Redovisat 2022	Budget 2023	Redovisat 2023	Redovisat 2022	Redovisat 2023
Verksamhetens intäkter	3	365,7	431,3	408,8	875,0	972,9
Verksamhetens kostnader	4, 32	-1 870,6	-1 934,5	-2 010,5	-2 279,4	-2 483,5
Jämförelsestörande poster	5	-18,9		31,4	-18,9	36,5
Avskrivningar	6	-77,4	-80,5	-94,7	-142,1	-154,1
Verksamhetens nettokostnader		-1 601,1	-1 583,8	-1 665,0	-1 565,4	-1 628,2
Skatteintäkter	7	1 137,3	1 150,5	1 178,3	1 137,3	1 178,3
Generella statsbidrag och utjämning	8	460,7	468,7	486,2	460,7	486,2
Verksamhetens resultat		-3,1	35,5	-0,5	32,6	36,3
Finansiella intäkter	9	7,3	7,2	14,7	5,3	10,1
Finansiella kostnader	10	-6,4	-16,8	-21,3	-21,5	-43,3
Resultat efter finansiella poster		-2,2	25,8	-7,1	16,4	3,1
Årets resultat		-2,2	25,8	-7,1	16,4	3,1

Kassaflödesanalys

Mnkr	Not	Kommun			Koncern	
		Redovisat 2022	Budget 2023	Redovisat 2023	Redovisat 2022	Redovisat 2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat		-2,2	25,9	-7,1	16,4	3,1
Justering för ej likviditetspåverkande poster	11	85,2	79,5	101,4	153,1	161,8
Övriga likviditetspåverkande poster	12	1,1	-20,0	1,2	1,1	1,2
Poster som redovisats i annan sektion	13	-2,5		-40,6	-2,6	-45,7
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		81,5	85,4	54,9	168,1	120,4
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-53,1		-10,9	-87,1	-2,7
Ökning/minskning kortfristiga skulder		23,2		30,5	48,3	33,7
Ökning/minskning förråd och varulager		-7,1		0,3	-11,2	-5,2
Kassaflöde från den löpande verksamheten		44,6	85,4	74,9	118,1	146,2
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i immateriella tillgångar		-0,3			-0,3	-0,3
Investering i materiella tillgångar		-92,2	-300,8	-233,1	-206,9	-338,0
Försäljning av materiella tillgångar		2,8		57,6	2,9	65,5
Förvärv av finansiella tillgångar		-0,7	-2,8	-2,3	-1,3	-9,7
Avyttring av finansiella tillgångar						0,1
Kassaflöde från investeringsverksamheten	14	-90,3	-303,6	-177,9	-205,6	-282,4
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån		50,0	190,0	190,0	60,0	195,7
Amortering av långfristiga skulder		-22,8	-20,0	-18,6	-31,3	-32,1
Amortering av skulder för finansiell leasing		-2,1		-14,5	-2,1	-11,7
Ökning av långfristiga fordringar		-0,2		-0,3	-0,2	-0,3
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		24,9	170,0	156,5	26,3	151,5
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR						
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-1,0		0,0	-1,0	0,0
Kassaflöde från bidrag till statlig infrastruktur		-1,0			-1,0	0,0
Årets kassaflöde		-21,9	-48,2	53,6	-62,2	15,4
Likvida medel vid årets början		87,6	55,0	65,7	190,3	128,1
Likvida medel vid årets slut		65,7	6,8	119,3	128,1	143,4

Balansräkning

Mnkr	Not	Kommun			Koncern	
		Redovisat 2022	Budget 2023	Redovisat 2023	Redovisat 2022	Redovisat 2023
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	15	1,5		1,1	3,2	2,4
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	16	1 550,7		1 775,4	2 487,4	2 726,3
Maskiner och inventarier	17	93,8		99,9	550,7	568,4
Finansiella anläggningstillgångar	18	40,9		43,6	31,8	41,6
Summa anläggningstillgångar		1 686,9	1 809,5	1 920,0	3 073,0	3 338,7
Bidrag till statlig infrastruktur	19	18,0		16,8	18,0	16,8
Omsättningstillgångar						
Förråd, lager, exploateringsfastigheter	20	12,7	5,6	12,4	24,2	29,4
Kortfristiga fordringar	21	175,2	142,1	186,1	258,1	263,9
Kassa och bank	22	65,7	6,8	119,3	128,1	143,4
Summa omsättningstillgångar		253,6	154,5	317,7	410,3	436,7
SUMMA TILLGÅNGAR		1 958,5	1 964,1	2 254,5	3 501,3	3 792,2
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Ingående eget kapital	23	750,5	775,3	748,3	967,7	984,1
- varav resultatutjämningsreserv		15,1	15,1	15,1	15,1	15,1
Direktbokning mot eget kapital				-8,0		-3,1
Årets resultat		-2,2	25,8	-7,1	16,4	3,1
Summa eget kapital		748,3	801,1	733,3	984,1	984,1
Avsättningar						
Pensioner och andra förpliktelser	24	44,5	47,7	40,5	50,3	46,7
Övriga avsättningar	25	4,0		4,0	86,7	90,4
Summa avsättningar		48,5	47,7	44,5	137,0	137,0
Skulder						
Långfristiga skulder	26, 31	840,0	810,7	1 124,4	1 924,9	2 178,9
Kortfristiga skulder	27	321,7	304,6	352,3	455,3	492,1
Summa skulder		1 161,7	1 115,3	1 476,7	2 380,2	2 671,1
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 958,5	1 964,1	2 254,5	3 501,3	3 792,2

Mnkr	Not	Kommun		Koncern	
		Redovisat 2022	Redovisat 2023	Redovisat 2022	Redovisat 2023
Panter och därmed jämförliga säkerheter	28	0,0	0,0	99,2	99,2
<u>Ansvarsförbindelser</u>					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	29	445,8	454,4	445,8	454,4
Övriga ansvarsförbindelser	30	1 070,9	1 068,1	16,5	13,1

Kommunen har pensionsutfästelser åt Sala-Heby Energi AB och Västmanlands Avfalls AB.

Sala kommun har i april 2009 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 295 kommuner och regioner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga dessa kommuner har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem har lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest Ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Sala kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 551 907,4 mnkr och totala tillgångar till 562 022,7 mnkr. Sala kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 965,3 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 004,6 mnkr.

Sala kommun har efter KF beslut 2009-10-29 § 96 undertecknat ett genomförande och finansieringsavtal med Banverket avseende åtaganden på Dalabana etapp 1 och 2. Avtalet innebär att Sala kommun vid ett eventuellt uppkommit underskott maximalt garanterar 17,5 mnkr.

Sala kommun har ett skogsinnehav på 3 693 ha med ett grovt beräknat marknadsvärde på cirka 498 mnkr som till betydande del ligger utanför balansräkningen.

Drift- och investeringsredovisning

Driftredovisning, mnkr

Mnkr	Redovisat 2022	Budget 2023	Redovisat 2023	Budgetavvikelse
Kommunstyrelse	266,7	244,2	276,0	-31,8
Kostnader	734,1	755,4	6774,6	-19,3
Intäkter	-467,4	-511,1	-498,6	-12,5
Kultur- och fritidsnämnd	60,0	62,1	62,1	0,0
Kostnader	65,8	66,8	69,7	-2,9
Intäkter	-5,8	-4,7	-7,6	2,9
Skolnämnd	618,8	613,7	643,5	-29,7
Kostnader	851,2	837,6	6870,0	-32,4
Intäkter	-232,5	-223,9	-226,5	2,6
Äldre- och omsorgsnämnd	622,1	488,2	526,8	-38,6
Kostnader	690,2	543,4	598,0	-54,6
Intäkter	-68,1	-55,2	-71,2	16,0
Social- och arbetsmarknadsnämnd	-	149,6	182,4	-32,8
Kostnader	-	185,2	211,6	-26,4
Intäkter	-	-35,5	-29,2	-6,3
Överförmyndare	2,7	3,3	2,4	0,9
Kostnader	2,7	3,3	2,4	0,9
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Revision	0,9	1,0	1,0	0,0
Kostnader	0,9	1,0	1,0	0,0
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansförvaltning	30,0	21,7	-29,1	50,8
Kostnader	32,5	21,7	18,2	3,5
Intäkter	-2,5	0,0	-47,3	47,3
Avgår interna poster				
Kostnader	-410,6	-399,2	-431,2	32,0
Intäkter	410,6	399,2	431,2	-32,0
Summa kostnader	1 966,8	2 015,1	2 114,4	-99,3
Summa intäkter	-365,7	-431,3	-449,4	18,1
Verksamhetens nettokostnader	1 601,1	1 583,8	1 665,0	-81,2

Kommentarer på avvikelser mellan budget och redovisat

Driftbudget för 2023 exklusive Finansförvaltning uppgick till 1 553,5 mnkr. Under året har kommunstyrelsen beslutat om ombudgeteringar och tilläggsanslag på 8,6 mnkr. Totalt med ombudgeteringar och tilläggsanslag uppgick driftbudgeten till 1 562,1 mnkr.

Kommunstyrelsen redovisar sammantaget ett underskott på -31,8 mnkr fördelat på följande:

Kommundirektör, +0,9 mnkr, *Sala 400 år* -0,6 mnkr och *Kansli* +1,1mnkr, beroende på externa intäkter från ESF-projekt, bidrag från Migrationsverket samt att projektledare för Sala 400 år belastat projektet.

Upphandling, -0,8 mnkr vilket beror på dubbla personalkostnader under perioden för rekrytering och avslut samt konsultkostnader vid vakans/sjukfrånvaro.

Personalkontoret, +0,7 mnkr. Överskottet för HR-enheten är i huvudsak orsakat av uteblivna lönekostnader på grund av vakanta tjänster och underskottet för Löneenheten orsakas av en tillfällig 0,5 tjänst utöver budgeterad.

Ekonomikontoret, +1,0 mnkr. Personalkostnader lämnar ett överskott på +1,2 mnkr på grund av föräldraledigheter och en vakant tjänst. Övriga kostnader och interna kostnader ger ett underskott på -0,3 mnkr. Underskottet beror på ökade kostnader för administration, externa avgifter och konsultkostnader kopplade till ekonomisystemet.

Tekniska kontoret, -38,3 mnkr. Fastighetsverksamheten är intäktsfinansierad från andra kontor och verksamheter. Internhyran (bashyran) för kommunägda lokaler har 2023 uppräknats med 2,8%. Totalt har verksamheten ett underskott på -24,4 mnkr. Höjda bränslepriser har lett till ökade energikostnader och ett underskott på -7,8 mnkr. Rivning av Åraskolan fortskrider, för detta har kontoret ej erhållit budgetmedel och kostnaderna för rivning belastar därför kontorets resultat med -6,5 mnkr. Nedskrivningskostnader för Dalhem och Ekorrens förskolor uppgick till -1,1 mnkr. Skyfallet i september orsakade översvämning och en omfattande vattenskada på Ösby Naturbruksgymnasium. Kostnader för detta har 2023 uppkommit till -3,4 mnkr.

Då antalet barn och elever har minskat under året har verksamhetens intäkter för måltider minskat med -5,6 mnkr. Livsmedelskostnaderna har ökat med -1,4 mnkr jämfört med budget.

Samhällsfinansierade transporter gör ett underskott med -8,9 mnkr. Detta beror på krig och inflation som drivit upp reservdelskostnader och bränslekostnader för hela transportsektorn. Skattebefrielsen på biogas togs bort efter dom i EU-domstolen. Då samtliga VL-bussar i Sala går på biogas innebar beslutet att vi fick kraftigt höjda kostnader för den allmänna kollektivtrafiken.

Totalt gör enheten Gata/park ett överskott med +4 mnkr, vilket är på grund av avverkning av skog. Gata gör ett

underskott på -1,8 mnkr med anledningen av de stora mängder snö som kom tidigt i december. Även Park gör ett underskott, trots de insatser som utfördes i form av minskad skötselnivå och att enheten inte tog in några säsongsanställda. Översvämningarna i september resulterar i att det finns ett underskott på cirka -0,3 mnkr fördelat både på gata och park.

Teknisk service gör ett underskott på cirka -4,3 mnkr den största delen cirka -3 mnkr är kostnaderna för fordon, drivmedel, räntor.

Räddningstjänsten, -2,0 mnkr. Överskott av intäkter beror bland annat på restvärdeersättning från insatser vid olyckor, förebyggande arbete och onödiga utryckningar från byggnader med automatiskt brandlarm. Underskott av kostnader beror bland annat på högre personalkostnader mertid, OB och jour, oförutsett haveri av kompressor för luftsystem till fordon, reparation av fordon, högre bränslekostnader, högre kostnad för beklädnad till nyanställda RiB och overtidskostnad för beredskaps- och säkerhetssamordnarna i samband med översvämningen i september 2023.

Samhällsbyggnadskontoret, +4,2 mnkr. Exploateringsöverskott gör att de externa intäkterna överstiger budget. Bidrag för bostadsanpassning överskrider budget med -1,7 mnkr.

Kultur- och fritidsnämnden 0,0 mnkr.

Skolnämnden, -29,5 mnkr. Nämnd och styrelseverksamheten gör ett smärre underskott, -0,2 mnkr, framförallt på grund av att utbildningen för ny nämnd inte var budgeterad. Inom Central förvaltning ligger hela kontorets semesterlöneskuld vilken uppgick till -1,8 mnkr. Förskolans underskott, -6,9 mnkr, beror på underbudgeterade interkommunala kostnader.

Anpassade skolformer, både gymnasiet och grundskolan, visar ett överskott på +1,1 mnkr. Gymnasiet har haft några fler elever från andra kommuner än budgeterat och grundskolan har arbetat med effektiviseringar.

Grundskolan har ett betydande underskott, -25,4 mnkr, beroende på att man inte har kunnat göra effektiviseringar på grund av den strukturella organisationen. En del kan även förklaras med att man haft realistiska budgetar för verksamhetskostnader.

Gymnasieskolans underskott, -1,9 mnkr, kan förklaras med att flera elever från Sala kommun har valt att studera på annan ort än vad man hade budgeterat för.

Äldre- och omsorgsnämnden, -38,6 mnkr. Totalt uppgick vikariekostnaderna för 2023 till 46 mnkr inklusive OB-ersättning men exklusive po-pålägg. Parallellt var kostnader för fastanställd personal lägre än budget, vilket gör att

avvikelsen för personalkostnader är helt kopplat till en hög användning av timvikarier. Avvikelsen för köp av huvudverksamhet avser en köpt vårdplats inom FO-området. Övriga kostnader utgörs av inhyrd personal (sjuksköterskor) p.g.a. ett mycket svårt rekryteringsläge under årets första nio månader. Interna kostnader har ökat, måltider inom SÄBO och korttidsboende, utökade platser på korttidsboendet samt fordonshyror p g a ökade volymer inom hemtjänsten samt dyrare bilar under senare del av året.

Social- och arbetsmarknadsnämnden, -32,8. Underskottet återfinns till stora delar inom Individ och Familjeomsorgens verksamhet. Framför allt är det placeringskostnader för Barn och Ungdom, med en avvikelse på -11,6 mnkr, och Vuxen, med en avvikelse på -8,8 mnkr, som utmärker sig. Biståndsenheten har en avvikelse på -4,9 mnkr vilket beror på att verksamheten har behövt ta in tillfälligt inhyrd personal för att täcka upp för vakanta tjänster samt att kostnaderna för extern personlig assistans blev högre än budgeterat. Inom IFO:s övergripande ansvar ligger Medicinskt färdigbehandlade och kostnaderna för dessa var 1,9 mnkr högre än budgeterat. Kostnaderna för försörjningsstöd har en avvikelse på -2,3 mnkr och det beror på att beloppen som klienterna får har ökat till följd av kostnadsökningar med anledning av inflation. Arbetsmarknadsenheten uppvisar ett underskott på -3,4 mnkr vilket beror på att intäkterna blev lägre än budgeterat.

Inom **Finansförvaltningen** redovisas kostnader för pensioner och arbetsgivaravgifter. Kostnaderna täcks till största del av intäkter från nämnderna i form av internränta och internt po-pålägg som baseras på kommunens totala lönekostnader.

Pensionskostnaderna översteg budget med 0,4 mnkr. Budgeten för arbetsgivaravgifterna baserades på för lågt belopp och så även intäkten för po-pålägget, nettoavvikelsen för dessa poster blev tillsammans +2,2 mnkr.

Då planerade investeringar inte fullt ut har genomförts har internränteintäkterna kopplade till kommunägda anläggningstillgångar blivit -1,4 mnkr lägre än budgeterat. I och med att inhyrda fastigheter och viss lös egendom klassificerats som finansiell leasing har finansförvaltningen fått ökad intäkt för internränta vilken möts av en finansiell kostnadspost. I Finansförvaltningen återfinns även en intern kostnadspost på 3,2 mnkr som möts av interna intäktsposter inom ÅON:s verksamheter. Detta kopplat till att ett par generella statsbidrag är riktade direkt till dessa verksamheter. Den externa intäkten redovisas som ett generellt statsbidrag.

Under året har också återsökning av moms gett en nettointäkt på 2,4 mnkr och statligt elstöd på 2,1 mnkr har utbetalats. Sålida fastigheter har gett reavinster på 40,3

⁶ Inklusive finansiella poster avseende låneränta VA-verksamhet samt insatsutdelning Lantmännen

mnkr. Av Kommunstyrelsens förfogande återstår 4 mnkr vid bokslutet. Sammantaget slutar verksamhetens nettokostnader för Finansförvaltningen på +29,1 mnkr, vilket är 50,8 mnkr bättre än budgeterat.

Kommentarer på avvikelser mellan helårsprognos vid delåret och verkligt utfall

I delårsbokslutet var prognosen för verksamhetens nettokostnader -30,9 mnkr, verkligt utfall för året blev -81,2 mnkr. Avvikelsen mellan prognos och verkligt utfall, -50,3 mnkr, beror till stora delar på:

Kommunstyrelsen, -14,4 mnkr.

Kommundirektör och Kansli -3,2 mnkr. I oktober inkom Sala Silvergruva AB med en begäran om likviditetsförstärkning, -3 mnkr. Kostnader för Sala 400 år drog iväg under senare del av året.

Tekniska kontoret, -9,4 mnkr. Interna intäkter för kommunens bilar har sedan prognosen minskat med ytterligare, -2 mnkr. Vinterväghållningen har dragit iväg p.g.a. den snörika vintern. Avvikelsen mot prognos beror också på utrangingskostnader för Ekorren och Dalhems förskolor, -1,1 mnkr och skador efter översvämningarna på cirka -4,6 mnkr.

Räddningstjänsten, -1,5 mnkr. Kostnader hänförliga till översvämningen i september.

Skolnämnden, -9,4 mnkr. Det har sedan årets början varit känt för nämnden att budgeten inte var i balans. Den handlingsplan nämnden beslutade i maj innehöll inte tillräckliga åtgärder för att nå ett nollresultat. En av åtgärderna var att uppdraga till skolchefen att ta fram ett förslag på en framtida hållbar organisation för nämnden, vilket gjordes och redovisades på nämnden i december.

Inom Central förvaltning ligger hela kontorets semesterlöneskuld vilken uppgick till -1,8 mnkr, Skulden ingick inte i prognosen vid delåret. Interkommunala kostnader för gymnasieskolan, vilka uppgick till -1,9 mnkr, fakturerades sent och var inte kända vid delåret. Verksamheternas driftskostnader drog iväg under senare del av året och uppgick till cirka -5 mnkr.

Äldre- och omsorgsnämnden, -37,2 mnkr. Interna kostnader står ut och det handlar primärt om lokalhyror som inte

debiterats korrekt utan dyker upp i november gällande Nya sjukhuset i Sala och tomhyror gällande Ålängan, samt inte meddelade ökningarna för Stadsträdgården och korttidsvård, totalt -6,5 mnkr.

Måltidskostnader ökade med 2 mnkr under årets sista månader, troligen p.g.a. släpande fakturering från Tekniska kontoret.

Förrädsvaror ökade med 1 mnkr under året trots bibehållen volym, frågan utreds men det verkar som återigen släpande fakturering.

Fordonshyror diffar med -0,6 mnkr dels beroende på ökad volym av insatser inom verksamheten.

Personalkostnader mot prognos är fortsatt ett högt nyttjande av timvikarier och att sparmål uppsatta för att minska vikarier inte möts.

Socialstyrelsens ändring i november av beslut om statsbidrag i syfte att utöka bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden, -1,7 mnkr.

Beslutad taxehöjning fick inte den effekt på intäkter som prognostiserats, cirka -1,6 mnkr.

Social- och arbetsmarknadsnämnden, -8,2 mnkr. Avvikelsen beror främst på ett ökat personalbehov inom biståndshandläggare samt handläggare inom Barn och ungdom som har fyllts genom att ta in tillfälligt inhyrd personal.

Kostnaden för medicinskt färdigbehandlade har fortsatt öka, cirka -1,9 mnkr.

Prognosen för placeringskostnader inom Barn och ungdom 2023 var 16,8 mnkr, utfallet blev 20,5 mnkr, en avvikelse på -3,7 mnkr vilket beror på en SiS placering i slutet på året.

Kostnader för placeringar av vuxen har ökat kraftigt. I prognosen antogs att flertalet insatser skulle minska vilket inte blev utfallet, cirka -2,2 mnkr.

Finansförvaltningen, +17,8 mnkr. Återsökning av momsersättning, +2,4 mnkr, utfallet för pensionskostnaderna blev +4,3 mnkr lägre än prognosticerat, erhållet elstöd +2,1 mnkr, återstående avsatt förfogande +4 mnkr, intern ranteintäkt kopplad till finansiell leasing +5 mnkr.

Investeringsredovisning, mnkr

Mnkr	Budget 2023	Redovisat 2023	Budgetavvikelse
Kommunstyrelse	282,6	165,5	117,2
Utgifter	294,8	222,9	72,0
Inkomster	-12,2	-57,4	45,2
Kultur- och fritidsnämnd	0,0	0,0	0,0
Utgifter	0,0	0,0	0,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0
Skolnämnd	7,3	4,2	3,0
Utgifter	7,3	4,4	2,9
Inkomster	0,0	-0,1	0,1
Äldre- och omsorgsnämnd	9,7	6,0	3,7
Utgifter	9,7	6,0	3,7
Inkomster	0,0	0,0	0,0
Finansförvaltning	0,0	2,2	-2,2
Utgifter	0,0	2,2	-2,2
Inkomster	0,0	0,0	0,0
Summa	299,6	177,9	121,7

Kommentarer på avvikelser mellan budget och redovisat

I budget 2023 budgeterades för en investeringsvolym på 259,8 mnkr. I samband med behandlingen av bokslut 2022 överfördes 39,8 mnkr i tilläggsanslag. Totalt uppgick därefter investeringsbudgeten till 299,6 mnkr.

Totalt upparbetades 177,9 mnkr under året vilket motsvarar cirka 59 % av budgeten. Avvikelsen mellan budget och utfall beror bl a på tidsförskjutningar i projekt, avsaknad av ramavtal för asfalt samt exploateringsprojekt som är försenade p.g.a. att externa exploatörer ej kommit igång med sina exploateringar.

De största pågående investeringarna är ny skola F-6 och förskola i Möklinta samt ny skola F-6 med anpassad skola på Åkraområdet där även Åkra förskola byggs ut. Skola och förskola i Möklinta ska vara inflyttningsklara till HT 2024 och Åkraskolan och Åkra förskola ska vara klara till HT 2025. Två evakueringsmoduler har uppförts för förskoleverksamhet och gårdar färdigställs under 2024. Renovering av Vallaskolan hus B pågår. Renoveringen av ett elevhem vid Ösby Naturbruksgymnasium har färdigställts.

GC-väg Kärrbäcksbovägen har färdigställts. Sanering Hyttgatan med utbyte av VA-ledningar är klart, kvar att återställa är gata och GC-väg.

Investeringsredovisning per styrelse, nämnder och enheter

Mnkr	Redovisat 2020	Redovisat 2021	Redovisat 2022	Redovisat 2023
Kommunstyrelse	80,0	53,9	85,0	165,5
- varav Plan och utveckling	6,9	-0,7	8,5	-46,1
- varav Gata/Park	13,2	6,9	8,6	19,2
- varav VA-kollektivet	11,0	11,5	14,7	11,2
- varav Fastighetsenheten	37,2	23,9	45,8	179,7
- varav Samhällstekniska enheten	2,1	2,0	1,3	-3,3
-varav Räddningstjänsten	5,2	6,6	3,3	1,5
Kultur- och fritidsnämnd	1,2	4,9	0,3	0,0
Skolnämnd	12,5	2,5	3,5	4,2
Äldre- och omsorgsnämnd	3,1	0,6	1,0	6,0
Finansförvaltning	-1,7	-0,9	0,6	2,2
Summa	95,3	61,0	90,3	177,9

Större investeringsprojekt, utgifter överstigande 1 mnkr

Mnkr	Startår	Redovisat 2023	Redovisat totalt	Aktiveras
Färdigställda investeringar				
<u>KS, IT-enheten</u>				
Utbyte accesspunkter	2023	3,0	3,0	2023
<u>KS, Gata/Park</u>				
GC-väg Kärrbäcksbovägen	2020	4,1	5,3	2023
<u>KS, Lokaler</u>				
Vallaskolan hus A trapphus	2021	1,0	4,0	2023
<u>KS, Räddningstjänsten</u>				
Rökskydd	2023	1,2	1,2	2023
Pågående investeringar				
<u>KS, VA-kollektivet</u>				
Sanering Hyttgatan	2021	1,9	3,1	2024
Oml ledning Möklinta skola	2023	3,5	3,5	2025
<u>KS, Lokaler</u>				
Ösby renovering elevhem C	2022	7,9	12,4	2024
Åkra nytt skolhus	2022	75,5	80,4	2025
Möklinta ny skola	2021	52,6	56,1	2024
Ekdalens modulförskola	2023	13,2	13,2	2024
Vallaskolan renov hus B	2023	4,1	4,1	2024
Emmylunds modulförskola	2023	7,6	7,6	2024

Drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad

Fullmäktige anvisar i budgeten resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för drift och investeringar. Sala kommun arbetar med en budgetmodell som fastställer budget för kommande år samt plan för ytterligare två år. När fullmäktige tagit budgetbeslutet upprättar kommunstyrelsen och nämnderna sin detaljbudget inför det kommande året.

Driftbudget

Fullmäktige tilldelar kommunstyrelsen och nämnderna nettoanslag som binds på styrelse/nämnds nivå. Kommunstyrelse och nämnder tar sedan beslut om fördelning mellan verksamhetsområden. Omdisponering av nettoanslag under året kan beslutas av fullmäktige och omdisponering mellan verksamheter kan beslutas av kommunstyrelse eller nämnd.

Nämndernas detaljbudgetar görs brutto uppdelat på intäkter och kostnader.

Kommunstyrelsen och nämndernas budgetavvikelser överförs inte regelmässigt mellan år. Nämnderna har i samband med bokslutet möjlighet att begära överföring av budgetavvikelse till nästkommande år men fullmäktige tar beslutet om så ska ske.

Investeringsbudget

Fullmäktige tilldelar kommunstyrelsen och nämnderna anslag som binds på styrelse/nämnds nivå.

Investeringarna har en planeringshorisont på tio år, fullmäktigebeslutet innebär dels ett anvisningsbeslut om medel till en investering för budgetåret dels ett beslut om investeringsramar för planperioden som är tre år och dels ett inriktningsbeslut för de därpå följande sex åren. Kommunstyrelse och nämnder har i samband med bokslutet möjlighet att begära överföring av investeringsmedel för pågående projekt samt projekt som inte hunnit påbörjats.

Bolagen

Den löpande verksamheten i kommunens bolag finansieras med deras egna försäljningsintäkter och när så är nödvändigt med koncernbidrag.

Bolagens investeringar beslutas av bolagets styrelse och finansieras med egna medel och/eller lån. När kommunal borgen krävs är det fullmäktige som beslutar om borgensåtagande.

Tillämpade internredovisningsprinciper

Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är:

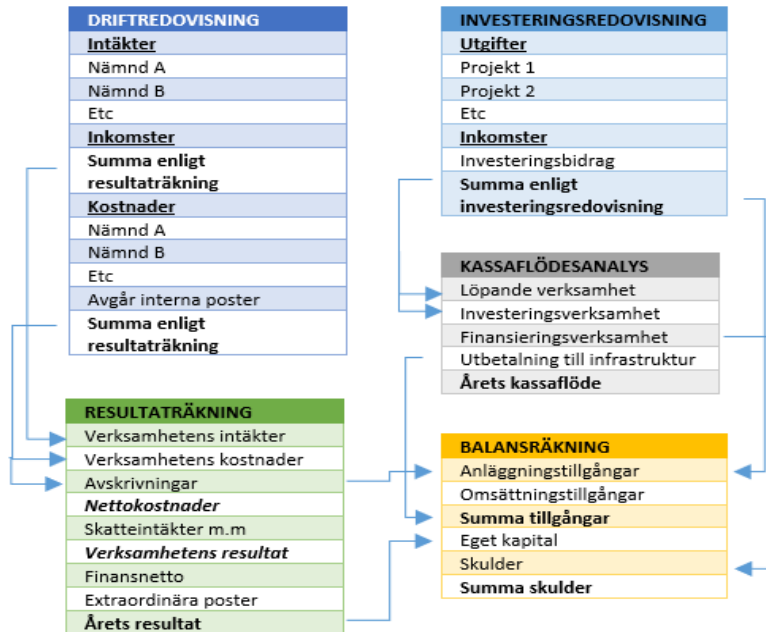
Personalkostnader, i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. Po-pålägget uppgick 2023 till 44,53 %

Kapitalkostnader i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Den internt beräknade räntan har 2023 satts till 1,25 %. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, dvs linjär avskrivning och ränta på bokfört restvärde. För information om avskrivningstider se redovisningsprinciper.

Gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering är:

- hyreskostnader för lokaler
- kostnader för fordon och bilar
- kost
- IT-licenser

Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

Noter

NOT 1, REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed och enligt gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) samt anvisningar från Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Kommunfullmäktige har under 2018, KF § 122, fattat beslut om att frångå huvudregeln i RKR:s information om redovisning av rivnings- och saneringsutgifter och aktivera dessa utgifter som markanläggning istället för att de kostnadsförs direkt.

Kommunkoncern och sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna ska ge en samlad bild av den totala kommunala verksamheten och dess ekonomiska utfall oavsett om verksamheten bedrivs i förvaltningsform eller bolagsform. Resultat- och balansräkningar samt kassaflödesanalys läggs samman och därefter elimineras koncerninterna poster. Konsolidering sker i proportion till kommunens ägda andel av det kommunala koncernföretaget.

Kommunkoncernen består av följande kommunala koncernföretag: Salabostäder AB 100%, Sala-Heby Energi AB 87,5% samt Sala Silvergruva AB 81%. Inga förändringar i sammansättningen av kommunkoncernen har skett under räkenskapsåret.

De sammanställda räkenskaperna är grundade på årsredovisningar vilka i de flesta fall inte var slutreviderade vid tidpunkten för konsolideringen. Vissa avvikelser av mindre omfattning kan därför förekomma jämfört med de slutliga rapporterna.

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde som har satts till ett prisbasbelopp enligt kommunens riktlinjer. Det gäller som gemensam gräns för materiella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Kommunen tillämpar så kallad rak nominell metod där avskrivning sker på tillgångarnas anskaffningsvärde. Avskrivning påbörjas månaden efter att investeringen tagits i bruk.

Från och med 2015 tillämpas komponentavskrivning på objekt där komponenter tydligt kan urskiljas. Objekt med ett bokfört värde överstigande 25 mnkr vid bokslut 2013 har uppdelats i komponenter utifrån en schablon. Grundinvesteringarna har sedan procentuellt fördelats ut på respektive komponent och framtida avskrivningar anpassas till komponentens avskrivningstid. Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen för; byggnader och tekniska anläggningar: 10, 15, 20, 25, 30, 33, 50 och 100 år, och för maskiner och inventarier; 5, 7, 10, 15, 20 och 25 år.

Pågående projekt samt markreserv avskrivs inte alls.

Omsättningstillgångar

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Avgränsade exploateringsområden klara för försäljning redovisas som omsättningstillgång. Enstaka tomter utanför avgränsat exploateringsområde redovisas som materiella anläggningstillgångar då de har ett ringa värde.

Lager med väsentligt värde, värderas till verkligt värde och lager med ringa värde kostnadsförs direkt.

Hyra och leasing

Leasingavtal där de ekonomiska fördelarna och riskerna som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren ska klassificeras som finansiell leasing. Finansiell leasing ska tas upp som tillgång i leasetagarens balansräkning. Ett finansiellt leasingavtal medför avskrivningar och räntekostnader som ska redovisas i resultaträkningen. Tillgången ska skrivas av enligt samma princip som gäller för andra tillgångar av samma slag. Leasingavtal som inte klassificeras som finansiellt är ett operationellt leasingavtal. Leasingavtal som uppfyller kriterierna för korttidsinventarier ska redovisas som operationella.

Fast egendom

Finansiell leasing redovisas på de externa förhyrningar som kommunen gör samt även på de verksamhetslokaler som hyrs från dotterbolaget Salabostäder AB i enlighet med RKR R5.

Förändrad redovisning av leasing

I bokslut för 2023 redovisar kommunen i enlighet med RKR:s rekommendation R5 Leasing för samtliga identifierade leasingavtal för de största hyresavtalen kopplade till fast egendom.

Under våren 2023 har kommunen gjort en genomgång och klassificering av samtliga externa hyreskontrakt utifrån förväntad nyttjandetid. En jämförelse mellan framtida hyresåtagande ställt i relation till fastighetens verkliga värde har gjorts i de fall det verkliga värdet varit känt. Ungefär hälften av kommunens externa hyresavtal har efter genomgången klassificerats som finansiella och värdet på dessa hyresavtal uppgår till 211 mnkr. Under år 2023 har ett nytt hyresavtal tillkommit till ett värde av 106 mnkr. Totalt värde för samtliga hyresavtal är 317 mnkr.

Resultaträkningen påverkas med ett betydligt lägre belopp netto än balansräkningen. Den redovisning som görs i resultaträkningen är att de kostnader för löpande hyror och leasingavgifter som betalats för identifierade finansiella leasingavtal bokas bort från verksamhetens nettokostnader i resultaträkningen. Samtidigt redovisas en leasingtillgång och leaseingskulld i balansräkningen. Årets avskrivningar på leasingtillgången bokförs som avskrivning på verksamheten och årets räntekostnad för leaseingskulden bokförs i resultaträkningen som finansiell kostnad. För införandeåret 2023 görs en rättelse av eget kapital med -8,0 mnkr hänförlig till införandet.

För leaseade finansiella tillgångar med tillhörande leaseingskulder som redovisas som tillgång och skuld, har tidigare års innehav påverkat resultatet för alla år tillgången hyrts, men redovisas först 2023. En sådan rättning bakåt i tiden görs enligt god redovisningssed mot eget kapital. Den förändring som införandet innebär, främst på balansräkningen, får i sin tur påverkan på kommunens och kommunkoncernens nyckeltal, exempelvis soliditet och skuldsättningsgrad.

Med hänsyn till ändrad redovisningsprincip gällande finansiell leasing för fast egendom har omräkning av föregående år gjorts dock har koncerninterna mellanhavanden inte kunnat elimineras för föregående år.

Lös egendom

De leasingavtal av lös egendom som finns i kommunen och som tecknats från och med 2019-01-01 redovisas i enlighet med RKR R5.

Samtliga leasingavtal för lös egendom tecknade före 2019-01-01 redovisas som operationella. Finansiella leasingavtal redovisas som anläggningstillgång och förpliktelsen att betala leasingavgiften redovisas som skuld i balansräkningen. Under år 2023 har 26 nya fordon tillkommit till ett värde av 7,8 mnkr. Totalt värde för samtliga hyresavtal är 22,6 mnkr.

Skulder och avsättningar

Investeringsbidrag och anslutningsavgifter tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder i balansräkningen. Bidragen och avgifterna periodiseras ut över anläggningens nyttjandeperiod som en intäkt i resultaträkningen.

Sala-Heby Energi AB netto-redovisar två investeringsbidrag (124 tkr och 1 425 tkr) som erhöles år 2016 och 2018.

Pensioner

Kommunen redovisar sina pensionsåtaganden enligt blandmodellen. D v s pensioner intjänade från och med 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen och pensionsförmåner som intjänats till och med 1997 redovisas som ansvarsförbindelse.

Pensionsförpliktelseerna för förtroendevalda (PBF-KL) har skuldförts.

Pensionsförpliktelser för förtroendevalda (OPF-KL) har säkerställts i en kapitalförsäkring som redovisas som finansiell tillgång och pensionsskuld i balansräkningen. Kapitalförsäkringen värderas till verkligt värde. Värdeförändringen sedan föregående balansdag redovisas i resultaträkningen.

Den avgiftsbestämde pensionen (tjänstepensionsavtalet) redovisas som kortfristig skuld. KAP-KL betalas ut för individuell förvaltning i mars nästkommande år. AKAP-KL kvartal tre och fyra betalas ut för individuell förvaltning i mars och juni nästkommande år.

Samtliga pensioner redovisas inklusive särskild löneskatt 24,26 %.

Skatteintäkter och övriga intäkter

Skatteintäkterna redovisas det år den beskattningsbara inkomsten har intjänats av den skattskyldige. Periodisering görs utifrån SKR:s senaste prognos, cirkulär 23:56. Differens mellan slutlig taxering och redovisad skatteintäkt föregående år redovisas som justeringspost.

Personalkostnader

Intjänad semester-, ferie- och upphållslön samt okompenserad övertid har värderats till sitt verkliga värde inklusive personalomkostnadspålägg (44,53 %) och redovisas som kortfristig skuld i balansräkningen.

Arbetsgivaravgifter för december har periodiserats.

Lån och räntor

Kostnads- och intäktsräntor har periodiserats. Nästkommande års amorteringar är bokförda som kortfristig skuld.

Extraordinära poster

För att en post ska klassas som extraordinär ska posten uppgå till ett väsentligt belopp, händelsen ska sakna tydligt samband med den ordinarie verksamheten samt vara av sådan typ att den inte kan förväntas inträffa ofta eller regelbundet.

NOT 2, UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

I noten redovisas väsentliga uppskattningar och bedömningar som ligger till grund för de finansiella rapporterna.

Avsättningar för pensioner redovisas enligt KPA pensionsskultsberäkning per 2023-12-31.

Exploateringsredovisningen följer kommunens riktlinje. Uppdaterade riktlinjer för exploateringsredovisning har antagits med start år 2023.

Jämförelsestörande poster är resultat av händelser och transaktioner som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Jämförelsestörande poster särredovisas på egen rad i resultaträkningen.

Mnkr	Kommun		Koncern	
	2022	2023	2022	2023
Not 3	<u>Verksamhetens intäkter</u>			
Försäljningsintäkter	30,2	44,0	355,6	407,3
Taxor, avgifter och ersättningar	72,5	74,5	64,9	66,8
Hyror och arrenden	29,0	33,6	219,9	234,5
Bidrag från staten	142,4	149,6	142,9	156,9
Offentliga investeringsbidrag	1,4	1,5	1,4	1,5
EU-bidrag	6,7	8,3	6,7	8,3
Övriga bidrag	2,1	4,8	2,1	5,1
Försäljning av verksamheter och entreprenader	78,8	85,5	78,8	85,5
Försäljning av anläggningstillgångar	2,5	0,0	2,5	0,0
Försäljning exploateringsfastigheter	<u>0,0</u>	<u>7,1</u>	<u>0,0</u>	<u>7,1</u>
	365,7	408,8	875,0	972,9

		Kommun		Koncern	
Not 4	<u>Verksamhetens kostnader</u>				
	Personalkostnader inkl sociala avgifter	1 129,5	1 190,9	1 199,1	1 263,3
	Pensionskostnader inkl särskild löneskatt	93,0	145,4	101,0	157,1
	Inköp anläggningstillgångar och underhållsmaterial	10,0	10,7	70,1	101,9
	Bränsle, energi och vatten	37,4	46,6	209,6	259,4
	Köp av huvudverksamhet	173,6	175,8	173,6	175,8
	Övriga tjänster	201,2	209,9	210,8	215,3
	Lokal- och markhyror	46,1	49,7	34,5	40,4
	Lämnade bidrag	56,0	63,8	49,9	57,6
	Övriga kostnader	123,7	117,8	227,1	205,6
	Bolagsskatt	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>	<u>3,6</u>	<u>7,2</u>
		1 870,6	2 010,5	2 279,4	2 483,5
Not 5	<u>Jämförelsestörande poster</u>				
	Justering tjänstepension	-10,4	0,0	-10,4	0,0
	Översvämningskostnader	0,0	-8,1	0,0	-8,1
	Reavinster	0,0	40,6	0,0	45,7
	Utrangeringar	<u>-8,4</u>	<u>-1,1</u>	<u>-8,4</u>	<u>-1,1</u>
		-18,9	31,4	-18,9	36,5
Not 6	<u>Avskrivningar</u>				
	Immateriella tillgångar	0,4	0,4	1,1	1,1
	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	60,1	77,0	93,0	109,3
	<i>Därav finansiell leasing</i>	<i>0,0</i>	<i>12,1</i>	<i>0,0</i>	<i>9,8</i>
	Maskiner och inventarier	16,9	17,3	47,9	43,7
	<i>Därav finansiell leasing</i>	<i>2,1</i>	<i>2,9</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
	Nedskrivningar	0,0	0,0	3,4	0,0
	Återföring nedskrivning byggnader och mark	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>	<u>-3,2</u>	<u>0,0</u>
		77,4	94,7	142,1	154,1
Not 7	<u>Skatteintäkter</u>				
	Kommunalskatt, preliminär	1 103,1	1 154,2	1 103,1	1 154,2
	Slutavräkning föregående års justerade poster	7,3	6,0	7,3	6,0
	Slutavräkning innevarande år	<u>26,9</u>	<u>18,1</u>	<u>26,9</u>	<u>18,1</u>
		1 137,3	1 178,3	1 137,3	1 178,3

	Kommun		Koncern		
Not 8	<u>Generella statsbidrag och utjämning</u>				
	Inkomstutjämningsbidrag/-avgift	314,8	348,5	314,7	348,5
	Kostnadsutjämning	14,0	16,3	14,0	16,3
	Regleringsbidrag/-avgift	63,4	53,7	63,4	53,7
	LSS utjämningsbidrag/-avgift	8,7	6,4	8,7	6,4
	Fastighetsavgift	53,8	57,7	53,8	57,7
	Bidrag tillfälligt kommunstöd kriget i Ukraina	0,9	0,5	0,9	0,5
	Bidrag ökade kostnader för finansiering	0,5	0,0	0,5	0,0
	Bidrag utökad sjuksköterskebemannning	1,5	3,2	1,5	3,2
	Bidrag skolmiljarden	<u>3,0</u>	<u>0,0</u>	<u>3,0</u>	<u>0,0</u>
		460,7	486,2	460,7	486,2
Not 9	<u>Finansiella intäkter</u>				
	Bankränta	0,2	2,4	0,7	3,9
	Övriga ränteintäkter	0,6	0,1	0,6	0,2
	Ränteintäkter kundfordringar	0,3	0,2	0,5	0,6
	Borgensavgifter	4,9	6,8	0,3	0,3
	Överskottsutdelning Kommuninvest	0,9	0,0	0,9	0,0
	Uttag överskottsfond KPA	0,0	4,5	0,0	4,5
	Övriga finansiella intäkter	<u>0,4</u>	<u>0,8</u>	<u>2,3</u>	<u>0,5</u>
		7,3	14,7	5,3	10,1
Not 10	<u>Finansiella kostnader</u>				
	Låneräntor	4,9	11,5	20,1	34,2
	Värdeförändring Trygg Politiker Pension	0,1	0,1	0,1	0,1
	Finansiell kostnad pension	1,1	4,1	1,1	4,1
	Räntor leasingskuld	0,1	5,2	0,1	4,6
	Övriga finansiella kostnader	<u>0,1</u>	<u>0,3</u>	<u>0,1</u>	<u>0,3</u>
		6,4	21,3	21,5	43,3
Not 11	<u>Justering för ej likviditetspåverkande poster</u>				
	Avskrivningar	77,4	94,7	142,0	154,1
	Utrangeringar	8,4	1,2	9,1	1,7
	Nedskrivningar	0,0	0,0	4,4	0,6
	Återförda nedskrivningar	0,0	0,0	-3,2	0,0

	Kommun		Koncern	
Gjorda avsättningar	-1,8	-3,9	1,6	-0,1
Återförda avsättningar	0,0	0,0	-0,1	0,0
Upplösning av anläggnings- och anslutningsavgifter	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Upplösning av investeringsbidrag	-1,3	-1,3	-3,3	-3,2
Upplösning av bidrag till infrastruktur	1,1	1,1	1,1	1,1
Övriga ej likviditetspåverkande poster	<u>1,9</u>	<u>10,1</u>	<u>1,9</u>	<u>8,1</u>
	85,2	101,4	153,1	161,8
Not 12 <u>Övriga likviditetspåverkande poster</u>				
Anläggnings – och anslutningsavgifter	1,1	1,2	1,1	1,2
Not 13 <u>Poster som redovisas i annan sektion</u>				
Realisationsresultat vid försäljning av anläggnings-tillgångar	-2,5	-40,6	-2,6	-45,7
Not 14 <u>Kassaflöde från investeringsverksamheten</u>				
Investeringsutgifter	-93,2	-235,4	-208,5	-347,9
Investeringsinkomster	2,8	57,6	2,9	65,6
varav fastighetsförsäljningar	2,5	52,0	2,5	59,8
varav försäljning maskiner o bilar	0,3	0,4	0,4	0,5
varav försäljning finansiella tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,1
varav investeringsbidrag	<u>0,0</u>	<u>5,1</u>	<u>0,0</u>	<u>5,1</u>
	-90,3	-177,9	-205,6	-282,4
Not 15 <u>Immateriella anläggningstillgångar</u>				
Licenser	1,5	1,1	3,2	2,4
Ack investeringar	2,4	2,6	5,5	5,8
Ack avskrivningar	-0,7	-1,1	-1,6	-2,6
Ingående bokfört värde	1,7	1,5	4,0	3,2
Nyanskaffningar inkl pågående projekt	0,3	0,0	0,3	0,3
Årets avskrivningar	<u>-0,4</u>	<u>-0,4</u>	<u>-1,1</u>	<u>-1,1</u>
Utgående bokfört värde	1,5	1,1	3,2	2,4
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	5 År	5 År		

	Kommun		Koncern	
Not 16	<u>Mark, byggnader och tekniska anläggningar</u>			
Markreserv	56,5	52,4	56,5	52,4
Verksamhetsfastigheter	1 139,5	1 351,4	1 142,3	1 337,7
Fastigheter för affärsverksamhet	198,7	202,3	1 092,5	1 125,3
Publika fastigheter	126,3	140,1	126,3	140,1
Fastigheter för annan verksamhet	29,7	29,2	29,7	29,2
Pågående ny- och ombyggnad	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>	<u>40,1</u>	<u>41,8</u>
	1 550,7	1 775,4	2 487,4	2 726,3
Ack investeringar	2 315,9	2 378,2	3 657,0	3 694,3
Utrangeringar	30,5	30,9	30,5	30,9
Ack avskrivningar	-794,0	-866,5	-1 213,2	-1 277,7
Nedskrivningar	0,0	0,0	-26,6	-26,8
Omklassificeringar	-0,5	0,0	-0,5	0,0
Ingående bokfört värde	1 551,8	1 542,7	2 447,2	2 420,7
Nyanskaffningar inkl pågående projekt	77,5	325,3	216,9	501,4
Avyttringar	-2,4	-52,0	-3,1	-59,8
Årets avskrivningar	-68,7	-77,0	-101,6	-109,3
Utrangeringar/Nedskrivningar	-8,4	-1,1	-8,6	-3,1
Omklassificeringar	-1,3	-2,8	-65,6	-68,8
Reavinster	<u>2,2</u>	<u>40,3</u>	<u>2,3</u>	<u>45,3</u>
Utgående bokfört värde	1 550,7	1 775,4	2 487,4	2 726,3
<i>Därav finansiell leasing</i>	<i>141,9</i>	<i>227,9</i>	<i>141,9</i>	<i>211,5</i>
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod exkl leasing	34 År	32 År		
Not 17	<u>Maskiner och Inventarier</u>			
Maskiner	10,9	10,2	461,9	472,6
Inventarier	52,3	55,1	56,7	59,0
Bilar	<u>30,5</u>	<u>34,5</u>	32,2	36,8
	93,8	99,9	550,7	568,4
Ack investeringar	371,9	386,1	1 135,8	1 186,1
Ack avskrivningar	-278,7	-294,4	-593,1	-637,5

	Kommun		Koncern	
Ack justeringar	1,8	2,1	1,8	2,1
Omklassificeringar	0,5	0,0	0,5	0,0
Ingående bokfört värde	95,6	93,8	545,0	550,7
Nyanskaffningar	15,7	23,5	108,5	96,5
Avyttringar	-0,4	-0,4	-1,9	-1,1
Årets avskrivningar	-16,9	-17,0	-47,6	-43,5
Justeringar	0,1	-0,2	0,1	-0,2
Omklassificeringar	-0,5	0,0	-53,6	-34,4
Reavinster	0,2	0,3	0,2	0,4
Reaförluster	0,0	-0,1	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	93,8	99,9	550,7	568,4
<i>Därav finansiell leasing</i>	<i>10,3</i>	<i>15,1</i>		
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod exkl leasing	15 År	16 År		
Not 18	<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Aktier i Kommunaktiebolaget	0,0	0,0	0,0	0,0
Aktier i Sala-Heby Energi AB	0,1	0,1	0,0	0,0
Aktier i Sala Silvergruva AB	5,0	5,0	0,0	0,0
Aktier i Salabostäder AB	10,2	10,2	0,0	0,0
Andelskapital Kommuninvest ek förening	18,3	20,5	18,3	20,5
Aktier i Inera AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Aktier	0,0	0,0	0,6	7,6
Andelar	1,1	1,2	6,6	7,0
Bostadsrätter	0,0	0,0	0,0	0,0
Kapitalförsäkring förtroendevalda	1,5	1,8	1,5	1,8
Utlämnat reverslån VAFAB Miljö Kommunalförbund	<u>4,7</u>	<u>4,7</u>	<u>4,7</u>	<u>4,7</u>
	40,9	43,6	31,8	41,6
Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomiska förening avser inbetalt andelskapital. Kommuninvest har därefter beslutat om insatsemissioner om sammanlagt 23 tkr för Sala kommun. Kommuninvest utbetalar upparbetade överskott och kräver återbetalning som andelskapital, sammanlagt 5,8 mnkr. I enlighet med yttrande från Rådet för kommunal redovisning (RKR) redovisas inte dessa ut- och inbetalningar över resultaträkningen. Totalt andelskapital i Kommuninvest uppgick 2023-12-31 till 26,3 mnkr för Sala kommun.				
Not 19	<u>Bidrag till statlig infrastruktur</u>			
Citybanan	19,3	19,3	19,3	19,3
Upplösning bidrag Citybanan	<u>-7,7</u>	<u>-8,5</u>	<u>-7,7</u>	<u>-8,5</u>

	Kommun		Koncern	
Utgående bokfört värde	11,6	10,8	11,6	10,8
Cykelbana Kumla-Ransta	3,0	3,0	3,0	3,0
Upplösning bidrag cykelbana Kumla-Ransta	<u>-0,3</u>	<u>-0,5</u>	<u>-0,5</u>	<u>-0,5</u>
Utgående bokfört värde	2,7	2,5	2,7	2,5
Cykelbana Sala-Heby	4,0	4,0	4,0	4,0
Upplösning cykelbana Sala-Heby	<u>-0,3</u>	<u>-0,5</u>	<u>-0,3</u>	<u>-0,5</u>
Utgående bokfört värde	3,7	3,5	3,7	3,5
Utgående bidrag till statlig infrastruktur	18,0	16,8	18,0	16,8

Upplösning av bidraget till Citybanan, ursprungligen 19,3 mnkr, har påbörjats 2013 och upplöses över 25 år.

Upplösning av bidrag till Cykelbana Kumla-Ransta, ursprungligen 2,0 mnkr har påbörjats år 2020 med tillägg 1,0 mnkr år 2021, upplöses över 20 år.

Upplösning av bidrag till Cykelbana Sala-Heby, ursprungligen 4,0 mnkr, har påbörjats 2021 och upplöses över 20 år.

Not 20	<u>Förråd, lager, exploateringsfastigheter</u>			
Centralförråd/materialförråd	0,7	0,3	5,7	7,6
Bränsleförråd	0,0	0,0	6,5	9,7
Lager	2,6	2,8	2,6	3,0
Exploateringsfastigheter	9,4	9,2	9,4	9,2
- varav Silvervallen	0,7	0,7	0,7	0,7
- varav Salaborg	2,9	2,9	2,9	2,9
- varav Norrängen	5,4	5,4	5,4	5,4
- varav Skuggan 4	0,5	0,0	0,5	0,0
- varav Bältharhagen	<u>0,0</u>	<u>0,2</u>	<u>0,0</u>	<u>0,2</u>
	12,7	12,4	24,2	29,4
Not 21	<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Kundfordringar	14,8	19,3	25,4	27,3
Fordringar hos anställda	0,2	0,2	0,2	0,2
Statsbidragsfordringar	3,2	1,3	3,2	1,3
Skattefordringar	14,1	23,8	16,3	24,8
Upplupna skatteintäkter	62,0	42,1	62,0	42,1
Kommunal fastighetsavgift	45,2	51,2	45,2	51,2
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	33,3	48,1	88,8	104,6
Övriga kortfristiga fordringar	<u>2,4</u>	<u>0,0</u>	<u>17,0</u>	<u>12,5</u>
	175,2	186,1	258,1	263,9

		Kommun		Koncern	
Not 22	<u>Kassa och bank</u>				
	Kassa	0,0	0,0	0,0	0,0
	Bank	65,0	119,2	127,4	143,4
	Sparkonto Lantmännen	<u>0,6</u>	<u>0,0</u>	<u>0,6</u>	<u>0,0</u>
		65,7	119,3	128,1	143,4
	(Kommunens checkkredit uppgår till 60 mnkr)				
Not 23	<u>Eget kapital</u>				
	Anläggningsskapital	816,5	767,8	1 029,1	1 039,5
	Rörelsekapital	<u>-68,1</u>	<u>-34,6</u>	<u>-45,0</u>	<u>-55,4</u>
		748,3	733,3	984,1	984,1
	<u>Specifikation av det egna kapitalets förändring</u>				
	Ingående eget kapital	750,5	748,3	967,7	984,1
	Byte av redovisningsprincip finansiell leasing fast egendom	0,0	-8,0	0,0	-3,1
	Årets resultat	<u>-2,2</u>	<u>-7,1</u>	<u>16,4</u>	<u>3,1</u>
	Summa utgående eget kapital	748,3	733,3	984,1	984,1
	<i>Därav resultatutjämningsreserv (RUR)</i>	<i>15,1</i>	<i>15,1</i>	<i>15,1</i>	<i>15,1</i>
Kommunfullmäktige har under 2013 beslutat att avsätta 15,1 mnkr av tidigare års resultat till en resultatutjämningsreserv. I eget kapital ingår 0,5 mnkr som avser Sala Kulturfond.					
Not 24	<u>Avsättningar för pensioner och andra förpliktelser</u>				
	Avsättning pensioner				
	Ingående avsättning, inkl löneskatt	46,3	44,5	52,4	50,3
	Pensionsutbetalning	-3,0	-3,1	-3,4	-3,4
	Nyintjänad pension	0,9	1,0	0,9	1,0
	Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,9	3,3	0,9	3,3
	Övrigt	-0,3	-4,4	-0,2	-3,8
	Förändring löneskatt	<u>-0,4</u>	<u>-0,8</u>	<u>-0,4</u>	<u>-0,8</u>
	Summa avsättning pensioner	44,5	40,5	50,3	46,7
	Aktualiseringsgrad	97 %	97 %		
	Överskottsfond hos KPA	0,0	0,0		

		Kommun		Koncern	
Not 25	<u>Övriga avsättningar</u>				
	Avsättning cykelbana Kumla-Ransta				
	Redovisat värde vid årets början	1,0	0,0	1,0	0,0
	Nya avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
	lanspråkta avsättningar	-1,0	0,0	-1,0	0,0
	Outnyttjat belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0
	Förändring av nyvärdet	0,0	0,0	0,0	0,0
	Utgående avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
	Avsättning cykelbana Sala-Heby				
	Redovisat värde vid årets början	4,0	4,0	4,0	4,0
	Nya avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
	lanspråkta avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
	Outnyttjat belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0
	Förändring av nyvärdet	0,0	0,0	0,0	0,0
	Utgående avsättning	4,0	4,0	4,0	4,0
	Avsättning skatter				
	Avsättning skatter	0,0	0,0	82,7	86,4
	Utgående avsättning	0,0	0,0	82,7	86,4
	Summa övriga avsättningar	4,0	4,0	86,7	90,4
Not 26	<u>Långfristiga skulder</u>				
	Lån i banker och kreditinstitut	641,2	821,9	1 680,6	1 860,8
	Förutbetalda intäkter som regleras över flera år:				
	Förutbetalda investeringsbidrag, ingående värde	17,6	16,3	28,3	25,0
	Nya investeringsbidrag under året	0,0	5,0	0,0	5,0
	Resultatförda investeringsbidrag	<u>-1,3</u>	<u>-1,3</u>	<u>-3,3</u>	<u>-3,2</u>
	Summa förutbetalda investeringsbidrag	16,3	20,0	25,0	26,8
	Återstående antal år (vägt snitt)	12 År	15 År		
	Förutbetalda anläggnings- och anslutningsavgifter VA, ingående värde	29,7	30,3	29,7	30,3

	Kommun		Koncern		
Nya anslutningsavgifter under året	1,2	1,2	1,2	1,2	
Resultatförda anslutningsavgifter	<u>-0,5</u>	<u>-0,5</u>	<u>-0,5</u>	<u>-0,5</u>	
Summa förutbetalda anslutningsavgifter	30,3	31,0	30,3	31,0	
Återstående antal år (vägt snitt)	63 År	62 År			
Leasingskulder som regleras över flera år:					
<u>Lös egendom</u>					
Leasingskuld, ingående värde	11,5	10,3	11,5	10,3	
Amortering leasingskulder	-2,1	-3,0	-2,1	-3,0	
Nya leasingskulder under året	<u>0,9</u>	<u>7,8</u>	<u>0,9</u>	<u>7,8</u>	
Summa leasingskulder	10,3	15,1	10,3	15,1	
<u>Fast egendom</u>					
Leasingskuld, ingående värde	151,2	141,9	187,9	147,9	
Amortering leasingskulder	-9,2	-11,5	-9,2	-8,7	
Nya leasingskulder under året	<u>0,0</u>	<u>106,1</u>	<u>0,0</u>	<u>106,1</u>	
Summa leasingskulder	141,9	236,5	178,7	245,2	
Summa långfristiga skulder	840,0	1 124,4	1 924,9	2 178,9	
Räntebindningstid och ränta på låneskuld					
Genomsnittlig ränta	0,79%	1,70%	1,02%	1,98%	
Genomsnittlig räntebindningstid	2,30 år	3,11 år	2,32 år	2,49 år	
Låneskuldens förfallostruktur, kommun					
	0-1 år	1-2 år	2-4 år	4-6 år	Över 6 år
mnkr	122 179	98 070	331 300	181 000	100 000
Låneskuldens förfallostruktur, koncern					
mnkr	524 263	350 492	681 484	216 200	100 000
Not 27	<u>Kortfristiga skulder</u>				
Kortfristig del av långfristig skuld	20,0	10,7	30,6	21,9	
Kortfristig skuld VA-kollektivet	11,4	10,8	11,4	10,8	
Leverantörsskulder	67,6	118,2	138,9	162,8	
Upplupen källskatt	17,3	17,7	18,3	18,8	
Upplupna arbetsgivaravgifter	21,5	22,9	23,6	25,0	
Fastighetsskatt	0,6	0,8	1,9	2,5	

	Kommun		Koncern	
Skuld okompenserad övertid	3,0	3,3	3,0	3,6
Semesterlöneskuld	51,7	52,1	55,7	55,8
Ferielöneskuld lärare	14,9	16,7	14,9	16,7
Uppehållslöneskuld	1,2	1,1	1,2	1,1
Upplupna pensionskostnader, individuell del	36,6	33,1	37,6	33,9
Upplupen särskild löneskatt pensioner	8,9	8,0	9,4	8,8
Upplupna pensionsförsäkringsavgifter	0,3	0,6	0,3	0,6
Upplupna räntekostnader	0,9	2,0	4,4	6,2
Övriga skulder	0,0	0,0	1,8	1,6
Övriga förutbetalda intäkter	0,0	0,0	15,9	15,5
Förutbetalda generella statsbidrag	2,1	1,8	2,1	1,8
Förutbetalda riktade statsbidrag o kostnadsersättn	11,9	3,4	11,9	3,4
Övriga utgiftsrester och övriga interimsskulder	<u>51,8</u>	<u>49,2</u>	<u>72,3</u>	<u>101,3</u>
	321,7	352,3	455,3	492,1

Förutbetalda generella statsbidrag består av ett bidrag för utökad sjuksköterskebemanning med restriktionen att det avsåg 2023 och 2024. Bidraget som var på totalt 3,39 mnkr har intäktsförts med 1,58 mnkr år 2023 varför 1,81 mnkr periodiseras till år 2024.

Riktade statsbidrag intäktsredovisas i takt med att villkoren uppfylls. Erhållna ej redovisade statsbidrag uppgår till 3,3 mnkr. Av de upplupna riktade statsbidragen är huvuddelen hänförliga till skola 1,1 mnkr och äldreomsorg 2,2 mnkr.

Not 28	<u>Panter och därmed jämförliga säkerheter</u>			
Fastighetsinteckningar	0,0	0,0	1,0	1,0
Företagsinteckningar	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>	<u>98,2</u>	<u>98,2</u>
	0,0	0,0	99,2	99,2
Not 29	<u>Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna</u>			
Ansvarsförbindelse IB inkl löneskatt	462,2	445,8	462,2	445,8
Årets utbetalningar	-24,2	-24,9	-24,2	-24,9
Ränte- och basbeloppsuppräknig	11,1	28,9	11,1	28,9
Övrig post	0,0	2,9	0,0	2,9
Förändring av löneskatt	<u>-3,2</u>	<u>1,7</u>	<u>-3,2</u>	<u>1,7</u>
Ansvarsförbindelse UB inkl löneskatt	445,8	454,4	445,8	454,4
Aktualiseringsgrad	97%	97%	97%	97%

		Kommun		Koncern	
Not 30	<u>Övriga ansvarsförbindelser</u>				
	Borgensåtaganden				
	Västmanlands Avfallsaktiebolag	16,5	13,1	16,5	13,1
	Salabostäder AB	777,9	777,9	0,0	0,0
	Sala-Heby Energi AB	246,1	246,1	0,0	0,0
	Sala-Heby Energi Elnät AB	10,4	10,4	0,0	0,0
	Sala Silvergruva AB	<u>20,0</u>	<u>20,7</u>	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>
		1 070,9	1 068,1	16,5	13,1
Not 31	<u>Leasing</u>				
	Lös egendom				
	<u>Operationell leasing</u>				
	Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
	med förfall inom 1 år	12,0	9,5		
	med förfall inom 2-5 år	10,2	6,8		
	med förfall senare än 5 år	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>		
		22,1	16,3		
	<u>Finansiell leasing</u>				
	Totala minimileaseavgifter	10,6	16,2		
	Framtida finansiella kostnader	<u>-0,3</u>	<u>-1,1</u>		
	Nuvärdet av minimileaseavgifter	10,3	15,1		
	Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
	med förfall inom 1 år	2,2	3,4		
	med förfall inom 2-5 år	8,1	11,7		
	med förfall senare än 5 år	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>		
		10,3	15,1		
	Fast egendom				
	<u>Operationell leasing</u>				
	Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
	med förfall inom 1 år	7,8	7,7		
	med förfall inom 2-5 år	20,3	14,9		
	med förfall senare än 5 år	<u>2,3</u>	<u>0,0</u>		
		30,4	22,6		

	Kommun		Koncern	
<i>Varav kommunkoncerninterna operationella leasingavtal</i>				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
med förfall inom 1 år	1,1	0,8		
med förfall inom 2-5 år	1,1	0,4		
med förfall senare än 5 år	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>		
	2,2	1,1		
<u>Finansiell leasing</u>				
Totala minimileaseavgifter	151,0	302,7		
Framtida finansiella kostnader	<u>-9,0</u>	<u>-66,2</u>		
Nuvärdet av minimileaseavgifter	141,9	236,5		
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
med förfall inom 1 år	9,4	11,8		
Med förfall inom 2-5 år	37,3	43,9		
Med förfall senare än 5 år	<u>95,2</u>	<u>180,8</u>		
	141,9	236,5		
<i>Varav kommunkoncerninterna finansiella leasingavtal</i>				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
med förfall inom 1 år	2,8	2,9		
med förfall inom 2-5 år	12,0	10,0		
med förfall senare än 5 år	<u>8,6</u>	<u>7,8</u>		
	23,5	20,7		
Not 32	<u>Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision</u>			
Sakkunnigt biträde	0,6	0,6	1,3	1,4
Förtroendevalda revisorer	<u>0,3</u>	<u>0,4</u>	<u>0,3</u>	<u>0,4</u>
	0,9	1,0	1,6	1,8
Kostnader för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsrapport för räkenskapsåret.				

Not 33	<u>Upplysning om upprättade särredovisningar</u>			
	Redovisningen avser	Lagstiftning		
	VA-redovisning	Lag om allmänna vattentjänster		
	Fjärrvärmeverksamhet	Fjärrvärmelagen		
	Upprättade särredovisningar finns tillgängliga på kommunens och bolagets web-platser.			

		Kommun				Koncern			
Not 34 Upplysning om koncerninterna förhållanden									
Enhet	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning			
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
Kommunen				6,5					0,6
Sala-Heby Energi AB	87,5%							0,4	
Sala Silvergruva AB	81%				6,5				
Salabostäder AB	100%							0,3	
		0,0	0,0	6,5	6,5	0,6	0,6		
Enhet	Ägd andel	Försäljning		Lån		Räntor o borgensavgifter			
		Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare	Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad
Kommunen		10,2	40,5			6,4			
Sala-Heby Energi AB	87,5%	52,8	2,2					1,6	
Sala Silvergruva AB	81%	0,3	1,0						0,1
Salabostäder AB	100%	<u>12,8</u>	<u>32,4</u>			<u>0,1</u>	<u>4,8</u>		
		76,2	76,2	0,0	0,0	6,5	6,5		

Begreppsförklaringar

Resultaträkningen redovisar intäkter och kostnader samt årets resultat. Interna intäkter och kostnader är eliminerade och ingår inte i resultaträkningen.

Posten skatteintäkter innehåller endast intäkter beräknade utifrån det egna skatteunderlaget. Det generella statsbidraget redovisas tillsammans med bidrag och avgifter i utjämningsystemet i posten generella statsbidrag och utjämnings.

Balansräkningen visar i sammandrag kommunens samtliga tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på dagen för räkenskapsårets utgång.

Balansräkningen redovisar vad kommunens tillgångar består av samt hur dessa har finansierats. Tillgångarna delas in i, anläggningstillgångar och omsättningstillgångar.

Anläggningstillgångarna är uppdelade i immateriella anläggningstillgångar, materiella anläggningstillgångar och finansiella anläggningstillgångar.

Omsättningstillgångarna visar tillgångar som inte är avsedda att stadigvarande innehas eller brukas.

I anslutning till posten "eget kapital" är årets resultat specificerat. Skälet är att poster inte endast skall kunna bokas upp på balansräkningen utan måste redovisas över resultaträkningen. Förändringen av eget kapital kan avläsas genom att jämföra ingående och utgående balans av eget kapital i balansräkningen med resultaträkningens rad, "årets resultat".

Skulderna delas upp i långfristiga och kortfristiga skulder. Med kortfristiga avses sådana som förfaller inom ett år från balansdagen.

Kassaflödesanalysen/finansieringsanalysen visar hur en räkenskapsperiods investeringar och löpande verksamhet har finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

För kommunens interna redovisning tillkommer även drift- och investeringsredovisning

Driftredovisningen, i vilken verksamheternas budgeterade och redovisade intäkter och kostnader visas. Resultaträkningen utgår ifrån driftredovisningens intäkter och kostnader.

Investeringsredovisningen, i vilken verksamheternas budgeterade och redovisade investeringsinkomster och utgifter ingår. De redovisade nettoinvesteringarna förs över till finansieringsanalysen.

Nyckeltalsbeskrivningar

Finansnetto: finansiella intäkter – finansiella kostnader

Soliditet %: eget kapital/totala tillgångar

Kassalikviditet %: omsättningstillgångar- lager/kortfristiga skulder

Balanslikviditet %: omsättningstillgångar/kortfristiga skulder

Självfinansieringsgrad %: årets resultat + avskrivningar/ investeringsnettot

SÄRREDOVISNING VA-VERKSAMHET

Va-verksamhetens siffror ingår i Sala kommuns årsredovisning. Nedanstående resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter är endast en särredovisning av va-verksamheten. Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens va-verksamhet och är en del Tekniska kontorets verksamhet.

Va-verksamheten regleras av Lagen om allmänna vattentjänster. Huvudprincipen är att verksamheten ska finansieras med avgifter för utförda tjänster till sina abonnenter. Avgifterna för va-verksamheten ska baseras på självkostnadsprincipen och verksamheten ska därför normalt redovisa ett nollresultat. Om ett överuttag har skett, dvs om intäkterna överstiger kostnaderna redovisas detta som en förutbetalad intäkt, skuld till abonnentkollektivet i balansräkningen. Skulden ska regleras inom en treårsperiod.

Resultaträkning

Mnkr	Not	Redovisat 2022	Budget 2023	Redovisat 2023
Verksamhetens intäkter	1	34,2	42,5	38,1
Verksamhetens kostnader	2	-28,3	-37,4	-30,8
Avskrivningar	3	-5,0	-5,1	-5,3
Verksamhetens nettokostnader		0,9	0,0	2,0
Finansiella intäkter	4	0,0	0,0	0,1
Finansiella kostnader	5	-0,9	0,0	-2,1
Resultat efter finansiella poster		0,0	0,0	0,0
Årets resultat		0,0	0,0	0,0

Kassaflödesanalys

Mnkr	Not	Redovisat 2022	Redovisat 2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat		0,0	0,0
Justering för ej likviditetspåverkande poster	6	4,5	4,8
Övriga likviditetspåverkande poster	7	1,1	1,2
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		5,6	6,0
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		1,0	-0,5
Ökning/minskning kortfristiga skulder		3,5	-1,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten		10,0	4,2
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i materiella tillgångar		-14,7	-11,2
Försäljning materiella tillgångar		0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-14,7	-11,2
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Nyupptagna lån		4,7	7,0
Amortering av långfristiga skulder		0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		4,7	7,0
Årets kassaflöde		0,0	0,0
Likvida medel vid årets början		0,0	0,0
Likvida medel vid årets slut		0,0	0,0

Balansräkning

Mnkr	Not	Redovisat 2022	Redovisat 2023
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	8	155,7	161,3
Maskiner och inventarier	9	0,9	1,2
Summa anläggningstillgångar		156,5	162,4
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar	10	2,1	2,9
Kassa och bank		0,0	0,0
Summa omsättningstillgångar		2,1	2,9
SUMMA TILLGÅNGAR		158,6	165,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital		0,0	0,0
-därav årets resultat		0,0	0,0
Avsättningar		0,0	0,0
Skulder			
Långfristiga skulder	11	144,4	152,0
Kortfristiga skulder	12	14,3	13,3
Summa skulder		158,6	165,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR, SKULDER		158,6	165,3

Noter

Mnkr		Redovisat 2022	Redovisat 2023
Not 1	Upplösning anslutningsavgifter	0,5	0,5
	Årets brukningsavgifter	33,4	33,7
	Reglering av överuttag	-2,8	0,6
	Markhyror och arrenden	0,0	0,1
	Bidrag	0,0	0,0
	Övriga ersättningar och intäkter	0,1	0,0
	Interna intäkter - försäljning kommun	<u>2,9</u>	<u>3,2</u>
		34,2	38,1
Not 2	Personalkostn och sociala avgifter	7,2	7,1
	Inköp anläggningstillgångar och underhållsmaterial	3,5	3,8
	Bränsle, energi och vatten	2,5	3,4
	Köp av huvudverksamhet	0,2	0,2
	Övriga tjänster	5,4	6,4
	Lokal- och markhyror	0,0	0,0
	Övriga kostnader	1,5	1,2
	Interna kostnader - köp från kommunen	<u>8,1</u>	<u>8,7</u>
		28,3	30,8
Not 3	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	4,9	5,2
	Maskiner och inventarier	<u>0,1</u>	<u>0,1</u>
		5,0	5,3
Not 4	Bankränta	<u>0,0</u>	<u>0,1</u>
		0,0	0,1
Not 5	Låneräntor	<u>0,9</u>	<u>2,1</u>
		0,9	2,1

Mnkr		Redovisat 2022	Redovisat 2023
Not 6	Avskrivningar	5,0	5,3
	Upplösning av anläggnings- och anslutningsavgifter	<u>-0,5</u>	<u>-0,5</u>
		4,5	4,8
Not 7	Anläggnings- och anslutningsavgifter	<u>1,1</u>	<u>1,2</u>
		1,1	1,2
Not 8	Markreserv	0,1	0,1
	Fastigheter för affärsverksamhet	155,6	161,2
	Publika fastigheter	<u>0,1</u>	<u>0,1</u>
		155,7	161,3
	Ack. Investeringar	233,7	248,0
	Ack Avskrivningar	-87,3	-92,3
	Ingående bokfört värde	146,4	155,7
	Nyanskaffning	14,3	10,8
	Avyttring	0,0	0,0
	Årets avskrivningar	<u>-5,0</u>	<u>-5,2</u>
	Utgående bokfört värde	155,7	161,3
Not 9	Maskiner	0,3	0,6
	Inventarier	<u>0,6</u>	<u>0,5</u>
		0,9	1,1
	Ack. Investeringar	0,5	1,0
	Ack Avskrivningar	-0,1	-0,1
	Ingående bokfört värde	0,4	0,9
	Nyanskaffning	0,5	0,3
	Årets avskrivningar	<u>0,0</u>	<u>-0,1</u>
	Utgående bokfört värde	0,9	1,1

Mnkr		Redovisat 2022	Redovisat 2023
Not 10	Kundfordringar	2,1	2,6
	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	<u>0,0</u>	<u>0,3</u>
		2,1	2,9
Not 11	Lån av kommunen	114,1	121,1
	Skuld för anslutnings-/anläggningsavgifter	30,3	31,0
		144,4	152,0
Not 12	Kortfristig skuld VA-kollektivet	11,4	10,8
	Leverantörsskulder	2,4	2,4
	Övriga utgiftsrester och interimsskulder	<u>0,4</u>	<u>0,0</u>
		14,3	13,3

ÅRSREDOVISNING 2023

ANTAGEN KF § 20 | 2024-04-29 | DIARIENUMMER 2024/361

SALA KOMMUN

Växel: 0224-74 70 00 | E-post: kommun.info@sala.se | Postadress: Box 304, 733 25 Sala

